

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.411.002.01.2023

Pan
Grzegorz Robert Górny
Prezes Zarządu Fundacji
Polska Wielki Projekt w Warszawie
ul. Łowicka 39A,
02-551 Warszawa
/adres do doręczeń/

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienione zgodnie z treścią Uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli nr KPK-KPO.441.203.2023 z 22 stycznia 2024 r.

D/23/505 - Udzielanie, wykorzystanie i rozliczanie środków wsparcia finansowego z wybranych
programów realizowanych przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa
Obywatelskiego

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62

lwa@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja Polska Wielki Projekt ¹ , ul. Wilcza 31/9A, 00-544 Warszawa ²
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Robert Górny - Prezes Zarządu Fundacji od 11 kwietnia 2022 r. Wcześniej, w okresie objętym kontrolą, funkcję tę pełniła Anna Maria Bielecka - Prezes Zarządu Fundacji w okresie od 3 sierpnia 2016 r. do 11 kwietnia 2022 r. ³ (akta kontroli tom I str. 6-11, 14)
Zakres przedmiotowy kontroli	Wnioskowanie o dotacje oraz realizacja i rozliczanie umów o dotacje projektów finansowanych ze środków otrzymanych z Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Efekty udzielonego wsparcia.
Okres objęty kontrolą	Okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia kontroli, z uwzględnieniem faktów i dowodów wykraczających poza ten okres mających znaczenie dla badanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	Agnieszka Wasilewicz-Kamińska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/118/2023 z dnia 16 maja 2023 r. oraz nr LWA/163/2023 z dnia 31 sierpnia 2023 r. Magdalena Raczkowska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/119/2023 z dnia 16 maja 2023 r. Rafał Sowa, gł. specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/128/2023 z dnia 31 maja 2023 r. (akta kontroli tom I str. 1-5, 656)

¹ Dalej: Fundacja.

² Fundacja została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 3 sierpnia 2016 r. Organem sprawującym nadzór nad jej działalnością jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

³ Dane na podstawie zapisów zamieszczonych w Krajowym Rejestrze Sądowym.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Fundacja realizowała w okresie objętym kontrolą cztery umowy zawarte z Narodowym Instytutem Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego⁶, których przedmiotem było przyznanie tej jednostce dotacji (w łącznej kwocie 1611,7 tys. zł) z przeznaczeniem na realizację zadań publicznych.

Wnioski i oferty, w oparciu o które zawarte zostały te umowy spełniały wymagania formalne i zostały złożone terminowo. Fundacja terminowo wywiązywała się z obowiązków dotyczących składania sprawozdań z realizacji poszczególnych umów oraz zwrotu dotacji niewykorzystanych na realizację zadań publicznych. Nie zawsze jednak w sposób prawidłowy stosowała się do przepisów prawa i postanowień umów zawartych z NIW, określających m.in. sposób realizacji poszczególnych zadań oraz zasady wydatkowania na ten cel środków dotacji. Stwierdzone nieprawidłowości w tym zakresie dotyczyły:

- wydatkowania środków dotacji w kwocie 23,6 tys. zł, z naruszeniem postanowień umowy z NIW określających termin realizacji zadania publicznego bądź termin, do którego mogą być ponoszone koszty kwalifikowalne zadania;
- nieprzestrzegania postanowień regulaminów, w oparciu o które zawarte zostały umowy z NIW, określających tryb postępowania w przypadku zamiaru wprowadzania przez beneficjenta zmian w zakresie realizacji poszczególnych zadań (niewymagających aneksowania umowy z NIW), obejmujących m.in. dokonanie przesunięć planowanych wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami budżetu zadania, zmianę harmonogramu realizacji czy opisu planowanych do podjęcia działań;
- nieprowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej dotyczącej wydatków dokonywanych ze środków dotacji przekazanych przez NIW, co stanowiło naruszenie art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷;
- niespełniania przez część dokumentacji księgowej, dotyczącej operacji gospodarczych sfinansowanych ze środków dotacji, wymogów określonych w art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁸, w uregulowaniach wewnętrznych obowiązujących w Fundacji oraz w umowach zawartych z NIW;
- dokonania w 30 przypadkach wydatków sfinansowanych ze środków dotacji (w łącznej kwocie 94,3 tys. zł) niezgodnie z zasadami postępowania określonymi w art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych;
- niezamieszczenia, w kilku przypadkach, na sprzęcie oraz na opracowaniu, których nabycie lub opracowanie na rzecz Fundacji sfinansowane zostało przy udziale dotacji, wymaganych logotypów programu, z którego pochodziły środki dotacji wydatkowane na ten cel;
- niewywiązania się z obowiązku poinformowania NIW o dokonanych w 2022 r. zmianach na stanowisku Prezesa Zarządu Fundacji oraz numeru rachunku bankowego, z którego dokonywane były wydatki ze środków dotacji na realizację umów zawartych z Instytutem.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: NIW.

⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm., dalej: ustawa o finansach publicznych.

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm., dalej: ustawa o rachunkowości.

III. Opis stanu faktycznego

OBSZAR

Wnioskowanie o dotacje, realizacja i rozliczanie umów o dotacje dla projektów finansowanych ze środków otrzymanych z NIW oraz efekty udzielonego wsparcia

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2021-2023 Fundacja złożyła do NIW cztery wnioski i dwie oferty o przyznanie dotacji na wykonanie zadań publicznych w ramach zorganizowanych przez Instytut konkursów dotyczących realizacji programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, uchwalonych przez Radę Ministrów na podstawie art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego⁹.

Wnioski złożone zostały przez Fundację w ramach konkursów zorganizowanych przez NIW w celu realizacji Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO, przyjętego uchwałą Rady Ministrów Nr 104/2018 z dnia 7 sierpnia 2018 r., ze zm.¹⁰. Trzy z nich (w odniesieniu do priorytetów 1a¹¹, 2a¹² i 4¹³ PROO) złożone zostały w ramach edycji konkursów na 2021 r., a jeden (w odniesieniu do priorytetu 4 PROO) - w ramach edycji konkursu na 2023 r.

Oferty złożone zostały w ramach konkursów zorganizowanych przez NIW w celu realizacji Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030, przyjętego uchwałą Rady Ministrów Nr 194/2020 z dnia 22 grudnia 2020 r., ze zm.¹⁴. Dotyczyły przyznania dotacji na organizację kolejnych edycji wydarzenia pn. Kongres Polska Wielki Projekt oraz wydarzeń towarzyszących (w ramach priorytetu 3 NOWEFIO¹⁵). Jedna z nich (dotycząca organizacji ww. Kongresu i wydarzeń towarzyszących w latach 2021-2022) złożona została w ramach edycji konkursu na 2021 r., a druga (dotycząca organizacji Kongresu i wydarzeń towarzyszących w latach 2023-2024) - w ramach edycji konkursu na 2023 r.

Wszystkie ww. wnioski i oferty spełniały wymagania formalne i zostały złożone w terminach określonych w ogłoszeniach NIW w sprawie otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych dofinansowanych z programów PROO i NOWEFIO. Wszystkie zostały przez NIW zakwalifikowane do realizacji¹⁶.

W przypadku czterech wniosków i ofert złożonych w ramach edycji konkursów PROO i NOWEFIO na 2021 r. zawarte zostały przez Fundację stosowne umowy z Instytutem, dotyczące przyznania dotacji w łącznej kwocie 1611,7 tys. zł na realizację następujących zadań publicznych:

- „Rozwój instytucjonalny Fundacji Polska Wielki Projekt” – w umowie z 22 października 2021 r. na realizację tego zadania w latach 2021-2023¹⁷ - dotacja w łącznej kwocie 520 tys. zł (środki przyznane w ramach priorytetu 1a z programu PROO)¹⁸;

⁹ Dz.U. z 2023 r. poz. 1618, dalej: ustawa o NIW.

¹⁰ Dalej: PROO lub program PROO (do czasu podjęcia przez Radę Ministrów uchwały Nr 154/2021 z dnia 25 listopada 2021 r. zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego program ten funkcjonował pod nazwą „Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO”).

¹¹ Dotyczącego „wsparcia działań misyjnych i rozwoju instytucjonalnego”.

¹² Dotyczącego „dotacji operacyjnych na wsparcie budowania początkowych kapitałów żelaznych”.

¹³ Dotyczącego „rozwoju instytucjonalnego think tanków obywatelskich”.

¹⁴ Dalej: NOWEFIO lub program NOWEFIO (do czasu podjęcia przez Radę Ministrów ww. uchwały Nr 154/2021 z dnia 25 listopada 2021 r. program ten funkcjonował pod nazwą „Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030”).

¹⁵ Pn. „Organizacje obywatelskie w życiu publicznym”.

¹⁶ Z tym, że dokonana przez NIW pierwsza ocena formalna wniosku złożonego w odniesieniu do priorytetu 4 Programu PROO w ramach jego edycji na 2023 r. była negatywna. Zmieniono ją po pozytywnym rozpatrzeniu, przez Przewodniczącą Komitetu ds. Pożytku Publicznego, odwołania złożonego przez Fundację.

¹⁷ Dalej: umowa 1a PROO (2021).

¹⁸ Była to kwota o 180 tys. zł mniejsza od określonej w pierwotnym wniosku złożonym przez Fundację w ramach postępowania konkursowego (700 tys. zł).

- „Kapitał żelazny jako podstawa rozwoju instytucjonalnego Fundacji Polska Wielki Projekt” – w umowie z 16 września 2021 r. na realizację tego zadania w latach 2021-2023¹⁹ - dotacja w łącznej kwocie 500 tys. zł (środki przyznane w ramach priorytetu 2a z programu PROO)²⁰;
- „Rozbudowa działalności think-tankowej” – w umowie z 28 października 2021 r. na realizację tego zadania w latach 2021-2022²¹ - dotacja w łącznej kwocie 291,7 tys. zł (środki przyznane w ramach w ramach priorytetu 4 z programu PROO)²²;
- „Organizacja XI i XII Kongresu Polska Wielki Projekt wraz z wydarzeniami towarzyszącymi” – w umowie z 7 września 2021 r. na realizację tego zadania w latach 2021-2022²³ - dotacja w łącznej kwocie 300 tys. zł (środki przyznane w ramach priorytetu 3 z programu NOWEFIO)²⁴.

W przypadku oferty złożonej przez Fundację w ramach edycji konkursu NOWEFIO na 2023 r. stosowna umowa została podpisana w dniu 23 maja 2023 r.²⁵. Przewidziano w niej przyznanie Fundacji dotacji w łącznej kwocie 185 tys. zł (środki przyznane w ramach priorytetu 3 z programu NOWEFIO)²⁶ z przeznaczeniem na realizację w latach 2023-2024 zadania dotyczącego „Organizacji XIII i XIV Kongresu Polska Wielki Projekt wraz z wydarzeniami towarzyszącymi”. W przypadku wniosku złożonego w ramach edycji konkursu PROO na 2023 r. do dnia kontroli (tj. 4 lipca 2023 r.) stosowna umowa nie została jeszcze podpisana przez obie strony. W projekcie umowy, która znajdowała się na etapie procedowania, przewidziano przyznanie Fundacji dotacji w łącznej kwocie 170 tys. zł (środki przyznane w ramach priorytetu 4 z programu PROO)²⁷, z przeznaczeniem na realizację w latach 2023-2024 zadania dotyczącego „Rozbudowy działalności think-tankowej”.

(akta kontroli tom I str. 87-117, 171-200, 333-363, 416-454, 523-533, 540-543, 549, 748-749; tom II str. 113, 129, 140, 157, 565)

We wszystkich ww. przypadkach oferta bądź wnioski Fundacji, zmodyfikowane stosownie do wytycznych NIW, stanowiły integralne części umów. W umowach tych Fundacja została zobowiązana do przestrzegania w trakcie realizacji zadań odpowiednio postanowień programów NOWEFIO i PROO oraz regulaminów NOWEFIO Edycja 2021, PROO1a Edycja 2021, PROO2a Edycja 2021, PROO4 Edycja 2021.

(akta kontroli tom I str. 87-148, 171-220, 333-386, 416-476)

2. Do czasu zakończenia kontroli, Fundacja zrealizowała w całości dwie umowy zawarte z NIW, tj. umowę 4 PROO (2021) oraz umowę 3 NOWEFIO (2021). Termin zakończenia realizacji pozostałych dwóch umów, tj. 1a PROO (2021) oraz 2a PROO (2021), upływa z końcem 2023 r.

(akta kontroli tom I str. 545-546, 701)

Zgodnie z ww. umowami, Fundacja zobowiązana była do składania do NIW sprawozdań częściowych i końcowych z wykonania zadań publicznych oraz wykorzystania otrzymanych na ten cel dotacji celowych, na zasadach i w terminach wskazanych w umowach.

¹⁹ Dalej: umowa 2a PROO (2021).

²⁰ Była to kwota tożsama z określoną w pierwotnym wniosku złożonym przez Fundację w ramach postępowania konkursowego.

²¹ Dalej: umowa 4 PROO (2021).

²² Była to kwota o 8,3 tys. zł mniejsza od określonej w pierwotnym wniosku złożonym przez Fundację w ramach postępowania konkursowego (300 tys. zł).

²³ Dalej: umowa 3 NOWEFIO (2021).

²⁴ Była to kwota tożsama z określoną w pierwotnym wniosku złożonym przez Fundację w ramach postępowania konkursowego.

²⁵ Przy czym do dnia 26 września 2023 r. Fundacja nie otrzymała egzemplarza umowy podpisanego przez NIW.

²⁶ Była to kwota o 115 tys. zł mniejsza od określonej w pierwotnym wniosku złożonym przez Fundację w ramach postępowania konkursowego (300 tys. zł).

²⁷ Była to kwota o 30 tys. zł mniejsza od określonej w pierwotnym wniosku złożonym przez Fundację w ramach postępowania konkursowego (200 tys. zł).

W wyniku badania dokumentacji rozliczeniowej z realizacji ww. umów stwierdzono, że we wszystkich ww. przypadkach Fundacja przedłożyła do NIW wymagane sprawozdania częściowe z realizacji zadań publicznych i wykorzystania środków dotacji w danym roku. W przypadku dwóch umów, których realizacja zakończyła się w 2022 r., tj. umowy 4 PROO (2021) i umowy 3 NOWEFIO (2021), Fundacja przedłożyła również wymagane sprawozdania końcowe.

Sprawozdania z realizacji umów 1a PROO (2021), 2a PROO (2021), 4 PROO (2021), jak i końcowe sprawozdanie z realizacji umowy 3 NOWEFIO (2021), zostały przez Fundację przekazane do Instytutu terminowo. W przypadku sprawozdania częściowego z realizacji w 2021 r. umowy 3 NOWEFIO (2021) nie było możliwe dokonanie oceny terminowości jego przekazania, gdyż Fundacja nie dysponowała dokumentacją zawierającą informacje dotyczące terminu przekazania jego pierwotnej wersji do NIW. Fundacja nie posiadała również tej wersji sprawozdania²⁸.

(akta kontroli tom I str. 112-113, 149-159, 196, 221-238, 265-274, 360, 387-404, 451, 477-510, 545-548; tom II str. 262, 276-279, 454, 461-465)

W trzech przypadkach, Fundacja dokonała korekty przekazanych sprawozdań. Uwagi Instytutu do sprawozdania częściowego z realizacji umowy 2a PROO (2021) w 2021 r., przekazanego do NIW w dniu 13 stycznia 2022 r., dotyczyły zamieszczenia niezgodnych ze stanem faktycznym informacji o osiągnięciu przez Fundację zaplanowanych na ten rok wartości wskaźników rezultatu w zakresie: opracowania programu utworzenia i budowy kapitału żelaznego; opracowania strategii pozyskania i zarządzania kapitałem żelaznym, zatrudnienia „fundraisera”; zorganizowania kursów i szkoleń dotyczących budowy i zarządzania kapitałem żelaznym dla członków zarządu Fundacji oraz członków zespołu zajmującego się realizacją projektu. W poprawionym sprawozdaniu, przekazanym do Instytutu w dniu 27 kwietnia 2022 r., Fundacja skorygowała zapisy w tym zakresie poprzez wprowadzenie wartości zerowych dla ww. wskaźników rezultatu. W związku z dokonanymi zmianami, wykazany w sprawozdaniu średni poziom osiągnięcia wskaźników realizacji zadania zaplanowanych do uzyskania w 2021 r. zmniejszył się z 97,67% do 33,3%.

Sprawozdanie częściowe z realizacji umowy 1a PROO (2021) w 2022 r., przekazane do NIW w dniu 10 stycznia 2023 r., było następnie na jego wniosek dwukrotnie korygowane przez Fundację (w dniach 10 i 13 lutego 2023 r.). Pierwsza korekta dotyczyła zwiększenia z dziewięciu do 14 liczby sztuk sprzętu zakupionego na potrzeby Fundacji, poprzez uwzględnienie w tej liczbie pięciu sztuk laptopów zakupionych przez Fundację ze środków własnych. W związku z tą zmianą, średni poziom osiągnięcia wskaźników realizacji zadania, określonych w umowie na 2022 r., zwiększył się z 96,97% do 100%. Druga korekta dotyczyła zmiany wskazanego w sprawozdaniu źródła pochodzenia środków przekazanych przez NIW na realizację umowy w 2022 r. - z pozycji dotyczącej dotacji celowych na pozycję dotyczącą Funduszu Wpierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Sprawozdanie częściowe z realizacji umowy 3 NOWEFIO (2021) w 2021 r., zostało na wniosek NIW skorygowane przez Fundację w zakresie kwoty wydatkowanej ze środków dotacji w ramach pozycji budżetowych I.A.2.3. i I.A.2.4., tj. odpowiednio z tytułu: „Kosztów drukarni i materiałów poligraficznych” XI Kongresu PWP i wydarzeń towarzyszących oraz „Materiałów promocyjnych” XI i XII Kongresu PWP i wydarzeń towarzyszących. Wprowadzone zmiany polegały na przesunięciu części wydatków pomiędzy ww. pozycjami budżetowymi i nie miały wpływu na ogólną kwotę wydatków poniesionych ze środków dotacji na realizację ww. umowy w 2021 r.

(akta kontroli tom I str. 221-238, 484-510, 658-700; tom II str. 249, 262, 328-332, 451, 454, 461-465)

²⁸ Z dokumentacji znajdującej się w Fundacji wynika jedynie, że w dniu 4 lutego 2022 r. NIW zwrócił się do tej jednostki o dokonanie korekty tego sprawozdania.

Złożone przez Fundację sprawozdania częściowe i końcowe z realizacji umów, po dokonaniu ww. korekt, zostały zaakceptowane przez NIW, za wyjątkiem sprawozdania częściowego z realizacji umowy 1a PROO (2021) w 2022 r., które wg stanu na dzień zakończenia kontroli (tj. 28 lipca 2023 r.) nie zostało jeszcze ocenione przez Instytut.

(akta kontroli tom I str. 545-549)

3. W ww. okresie, w drodze aneksu, zmieniona została tylko jedna z badanych umów zawartych z NIW, tj. umowa 2a PROO (2021). Wprowadzone aneksem Nr 1 z dnia 24 października 2022 r., zmiany do tej umowy obejmowały w szczególności powierzenie jednej osobie realizacji obowiązków i zadań, które pierwotnie zgodnie z wnioskiem stanowiącym załącznik do umowy, realizowane miały być przez odrębnie przez fundaisera i koordynatora projektu. Zmianie tej towarzyszyły stosowne przesunięcia zaplanowanych wydatków w budżecie zadania w odniesieniu do lat 2022-2023, w pozycjach dotyczących wydatków na wynagrodzenie fundaisera oraz koordynatora projektu²⁹.

Uzasadniając we wniosku, złożonym w NIW w dniu 13 września 2022 r., potrzebę wprowadzenia tej zmiany Fundacja wskazała, że fundraiser, zatrudniony w tej jednostce w styczniu 2022 r. na trzymiesięczny okres próbny, nie spełniał wymagań i nie realizował obowiązków fundraisingowych na wymaganym poziomie, w związku z czym nie przedłużono z nim umowy. Rozwiązano również współpracę z koordynatorem projektu. W tej sytuacji Zarząd Fundacji podjął decyzję o zatrudnieniu jako koordynatora projektu, specjalisty do spraw projektu i fundraisingu nowej osoby, która spełnia oczekiwania w tym zakresie. We wniosku wskazano ponadto, że przedmiotowe zmiany wpłyną na skuteczną realizację zamierzonych rezultatów oraz, że są one udoskonaleniem działań i zadań związanych z projektem budowania kapitału żelaznego.

(akta kontroli tom I str. 192-220, 239-264; tom II str. 113-118, 129-132, 139-144, 156-161)

4. Efekty dwóch umów których realizacja została zakończona w 2022 r., tj. umowy 3 NOWEFIO (2021) oraz umowy 4 PROO (2021) obejmowały w szczególności:

- umowa 3 NOWEFIO (2021) - organizację w latach 2021-2022 XI i XII Kongresu PWP oraz 10 wydarzeń towarzyszących (w formule kongresów lokalnych);
- umowa 4 PROO (2021) – wydanie czterech książek (w nakładzie 2000 egzemplarzy) na temat zorganizowanych przez Fundację kongresów PWP; rozbudowę strony internetowej Fundacji, w ramach której m.in. dodano zakładkę (podstronę) zawierającą wirtualną wystawę dotyczącą dziesięcioletniej historii kongresów PWP; dwie publikacje zawierające łącznie 13 artykułów (ekspertyz) dotyczących problematyki bezpieczeństwa oraz dyplomacji; organizację pięciu szkoleń dla pracowników i członków zarządu Fundacji, których celem było podniesienie ich kwalifikacji w różnych dziedzinach.

(akta kontroli tom I str. 108-170, 355-415; tom II str. 113-138)

W przypadku umowy 4 PROO (2021), wszystkie działania zrealizowane zostały zgodnie z ich zakresem rzeczowym i wymiarem liczbowym, określonym we wniosku stanowiącym załącznik do umowy. Średnia wartość osiągniętych wskaźników

²⁹ Obejmowały one:

- zmniejszenie w budżecie zadania na 2022 r. kwoty wydatków planowanej do poniesienia w tym roku na wynagrodzenie fundaisera z 64,8 tys. zł na 16,2 tys. zł oraz usunięcia z budżetu na ten rok pozycji dotyczącej wydatków z tytułu wynagrodzenia koordynatora w wysokości 18,0 tys. zł, przy jednoczesnym wprowadzeniu nowej pozycji dotyczącej wydatków planowanych do poniesienia z tytułu wynagrodzenia koordynatora, specjalisty ds. projektu i fundraisingu w wysokości 66,6 tys. zł;
- usunięcie z budżetu zadania na 2023 r. pozycji dotyczącej wydatków na wynagrodzenie fundaisera w kwocie 64,8 tys. zł oraz usunięcia z budżetu na ten rok pozycji dotyczącej wydatków z tytułu wynagrodzenia koordynatora w wysokości 18,0 tys. zł, przy jednoczesnym wprowadzeniu nowej pozycji dotyczącej wydatków planowanych do poniesienia z tytułu wynagrodzenia koordynatora, specjalisty ds. projektu i fundraisingu w wysokości 82,8 tys. zł.

przypisanych do poszczególnych działań wskazanych we wniosku wyniosła 100%. W Fundacji znajdowały się dokumenty potwierdzające rzetelność danych podanych w sprawozdaniach z realizacji umowy, co do działań i ich efektów.

(akta kontroli tom I str. 108-170; tom II str. 129-138)

W przypadku umowy 3 NOWEFIO (2021), Fundacja zorganizowała o sześć mniej wydarzeń towarzyszących od założonego w ofercie poziomu wskaźnika rezultatu planowanego do uzyskania w tym zakresie (16 wydarzeń). W sprawozdaniu końcowym z realizacji tej umowy, Fundacja wskazała, że w 2021 r. w związku z sytuacją epidemiologiczną realizacja kongresów lokalnych była utrudniona oraz, że w rezultacie konsultacji z partnerami lokalnymi zdiagnozowano, że większym pożytkiem dla środowisk lokalnych będzie przeprowadzenie kongresów PWP w regionach, zamiast organizacji wydarzeń, które miały mieć charakter niewielkich spotkań, pokazów filmowych itp.

(akta kontroli tom I str. 355-415; tom II str. 113-128)

Stwierdzone w przypadku umowy 3 NOWEFIO (2021 r.) odstępstwo od planu i harmonogramu działań, określonego w ofercie stanowiącej załącznik do umowy, dotyczyło organizacji w dniach 28-29 maja 2021 r. pierwszej części XI Kongresu PWP, tj. przed terminem (1 czerwca 2021 r.), od którego zgodnie z ofertą rozpocząć się miała realizacja tego działania. Pozostała część tego Kongresu odbyła się w dniach 17-19 września 2021 r., tj. w terminie w którym zgodnie z ofertą odbyć się miał cały XI Kongres. Działania te nie wykraczały jednak poza wyznaczony w umowie 3 NOWEFIO (2021 r.) termin od którego rozpoczęta miała być przez Fundację realizacja w 2021 r. całości zadań wskazanych w umowie (31 marca 2021 r.).

(akta kontroli tom I str. 356, 371, 396; tom II str. 116)

Zgodnie z postanowieniami Regulaminu NOWEFIO edycja 2021 (część A rozdział IX pkt 7 pn. „Zasady zmiany treści umowy”), zmiany harmonogramu realizacji zadań nie wymagały formy aneksu, pod warunkiem, że nie naruszały okresu realizacji projektu. Realizator zadania zobowiązany został jedynie do zgłoszenia do NIW informacji o zaistniałych zmianach oraz do zamieszczenia takiej informacji w sprawozdaniu.

(akta kontroli tom I str. 671-696)

Fundacja w trakcie realizacji ww. umowy nie przekazywała do NIW informacji o wprowadzeniu zmian w sposobie i terminie realizacji działań związanych z organizacją XI Kongresu PWP oraz wydarzeń towarzyszących w stosunku do danych podanych w we wniosku, stanowiącym załącznik do umowy 3 NOWEFIO (2021).

(akta kontroli tom II str. 250, 262-265)

Informacje w tych sprawach zamieszczone zostały przez Fundację w przekazanych do NIW sprawozdaniach z realizacji ww. umowy.

(akta kontroli tom I str. 356, 371, 396; tom II str. 116)

W Fundacji znajdowały się dokumenty, wykazane w sprawozdaniach z realizacji umowy 3 NOWEFIO (2021 r.) za 2021 i 2022 r., potwierdzające osiągnięcie przez Fundację poszczególnych rezultatów działań, za wyjątkiem dokumentów potwierdzających wydanie zaświadczeń o wolontariacie dla osób wspierających na zasadach wolontariatu organizację XI i XII Kongresu PWP. Zgodnie z ww. sprawozdaniem, zaświadczenia takie wydane zostały łącznie dla 50 osób.

(akta kontroli tom I str. 398; tom II str. 116)

Dyrektor Biura Fundacji oświadczyła, że jednostka ta nie dysponuje potwierdzeniami wydania zaświadczeń dla wolontariuszy, ponieważ zostały one im wydane bezpośrednio po wydarzeniu. Fundacja nie zachowała kopii czy poświadczeń odbioru. Na dowód uczestnictwa w ww. wydarzeniach osób w charakterze

wolontariuszy, Dyrektor przedstawiła wystawione dla nich polisy ubezpieczeniowe, które zostały opłacone przez Fundację.

(akta kontroli tom I str. 554-559)

W przypadku dwóch pozostałych umów z NIW, których realizacja zakończyć się ma w dniu 31 grudnia 2023 r., zgodnie z danymi podanymi w sprawozdaniach, wykonane w latach 2021-2022 w ramach tych umów działania obejmowały w szczególności:

- umowa 1a PROO (2021) – zorganizowanie przez Fundację 10 wydarzeń (tzw. kongresów lokalnych) na terenie Polski; zakup 14 sztuk różnego rodzaju sprzętu potrzebnego pracownikom Fundacji do pracy (tj. laptopów, krzeseł, wentylatorów); zatrudnienie w Fundacji dodatkowych osób, w ramach działań na rzecz wzmocnienia potencjału kadrowego;
- umowa 2a PROO (2021) – opracowanie programu utworzenia i budowy kapitału żelaznego oraz opracowanie strategii inwestycyjnej Fundacji, podpisanie sześciu listów intencyjnych z przedsiębiorcami o współpracy w budowaniu stabilnych źródeł finansowania Fundacji.

Średni poziom osiągnięcia wartości wskaźników ustalonych dla poszczególnych działań, zgodnie ze sprawozdaniami, wg stanu na koniec 2022 r. wynosił 100%.

(akta kontroli tom I str. 192-332, 446-538; tom II str. 142, 159-160, 178-186)

W przypadku obu ww. umów wystąpiły zmiany w sposobie realizacji w latach 2021-2022 działań, w stosunku do ich opisu zamieszczonego w wnioskach stanowiących załącznik do umów. W przypadku umowy 1a PROO (2021):

- jedno z pięciu wydarzeń (tzw. kongresów lokalnych) zorganizowanych przez Fundację w 2021 r., odbyło się w innym mieście w województwie śląskim, niż to określono w opisie działania zamieszczonym we wniosku (zamiast w Raciborzu zorganizowano je w Rybniku);
- kolejne z pięciu wydarzeń z 2021 r. (tj. kongres lokalny w Suwałkach) zostało zorganizowane w dniu 26 listopada 2021 r., tj. pięć dni po upływie terminu (21 listopada 2021 r.), do którego zgodnie z wnioskiem prowadzone miały być te działania w 2021 r., przy czym nie został przekroczony wyznaczony w umowie termin (31 grudnia 2021 r.) do którego realizowana miała być w 2021 r. całość działań;
- w ramach działania dotyczącego wzmocnienia potencjału kadrowego, Fundacja zatrudniła dodatkową osobę na stanowisku specjalisty ds. PR na podstawie umowy o pracę z 12 kwietnia 2021 r., podczas gdy zgodnie z wnioskiem realizacja tego działania rozpocząć się miała od dnia 1 czerwca 2021 r.;
- w ramach realizacji w 2021 r. działania dotyczącego zakupu sprzętu niezbędnego do pracy, Fundacja nabyła ze środków dotacji otrzymanych na ten cel (w kwocie 6870 zł) dwa laptopy, cztery krzesła oraz trzy wentylatory powietrza, pomimo iż w opisie tego działania zamieszczonym we wniosku, przewidziano zakup laptopów, krzeseł oraz licencji MS Office (której Fundacja finalnie nie zakupiła do końca 2022 r.), natomiast nie przewidziano zakupu wentylatorów.

(akta kontroli tom I str. 446-521; tom II str. 139-144)

W przypadku umowy 2a PROO (2021), jedno działanie dotyczące opracowania programu utworzenia i budowy kapitału żelaznego, które zgodnie z jego opisem zamieszczonym we wniosku, zrealizowane miało być w 2021 r. zostało przez Fundację wykonane dopiero w 2022 r. Ponadto, Fundacja nie osiągnęła założonych na 2021 r. wskaźników rezultatu dla następujących czterech działań: opracowanie programu utworzenia i budowy kapitału żelaznego; opracowanie strategii pozyskania i zarządzania kapitałem żelaznym; zatrudnienia „fundraisera”; zorganizowanie kursów i szkoleń dotyczących budowy i zarządzania kapitałem żelaznym dla członków

zarządu Fundacji oraz członków zespołu zajmującego się realizacją projektu. Działania, których dotyczyły te wskaźniki zostały bowiem zrealizowane dopiero w 2022 r. W efekcie, średnia wartość osiągniętych w 2021 r. wskaźników rezultatów, przypisanych do poszczególnych działań wskazanych we wniosku, wyniosła jedynie 33,33%.

(akta kontroli tom I str. 192-332; tom II str. 139-144)

Zgodnie z postanowieniami Regulaminów konkursów PROO Priorytety 1a i 2a, edycja 2021 (pkt pn. „Zasady zmiany treści umowy”) zmiany w terminie realizacji zadań oraz ich opisu nie wymagały formy aneksu, pod warunkiem, że nie naruszają okresu realizacji projektu. Zmiany takie wymagały jedynie akceptacji pisemnego lub mailowego zgłoszenia do NIW oraz zamieszczenia w sprawozdaniu informacji w tej sprawie.

(akta kontroli tom I str. 701-731)

Fundacja w trakcie realizacji umów 1a PROO (2021) i 2a PROO (2021) nie zgłaszała NIW wprowadzonych ww. zmian w zakresie sposobu realizacji poszczególnych działań w stosunku do ich opisu zamieszczonego we wnioskach stanowiących załączniki do umów.

(akta kontroli tom II str. 252, 265-266, 268-270)

Informacje w tej sprawie Fundacja zamieściła w przekazanych do NIW sprawozdaniach z realizacji ww. umów.

W skorygowanym sprawozdaniu częściowym z realizacji w 2021 r. umowy 2a PROO (2021), przekazanym do NIW w dniu 27 kwietnia 2022 r., Fundacja wskazała, że nieosiągnięcie zaplanowanych wskaźników oceny działań w tym zakresie w 2021 r., spowodowane było następującymi okolicznościami:

- w przypadku wskaźników służących dla oceny działań w zakresie opracowania programu i strategii dotyczących żelaznego kapitału – przyjęciem zbyt optymistycznych założeń przy opracowywaniu harmonogramu działań oraz problemami ze znalezieniem fundaisera, m.in. z uwagi na duży popyt na osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje;
- w przypadku wskaźników służących do oceny działania dotyczącego szkolenia, w celu pozyskiwania wiedzy – długimi terminami oczekiwania na ekspertów z dedykowanego zakresu i specjalistycznego obszaru.

(akta kontroli tom I str. 192-332, 446-521; tom II str. 139-144)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że przyczyną nieinformowania NIW w trakcie realizacji umów 3 NOWEFIO (2021), 1a PROO (2021) i 2a PROO (2021) o wprowadzeniu zmian w poszczególnych projektach była omyłka.

(akta kontroli tom II str. 453, 458)

W Regulaminie konkursu PROO Priorytet 2a, edycja 2021 (pkt 15.2, pn. „Rozliczanie przez rezultaty”) wskazano, że w przypadku gdy nie zostały zrealizowane wszystkie działania lub średnia wartość wszystkich osiągniętych wskazanych we wniosku wskaźników wyniosła poniżej 50%, dyrektor NIW określa wysokość kwoty dotacji do zwrotu.

(akta kontroli tom I str. 717-731)

NIW zaakceptował skorygowane sprawozdanie cząstkowe Fundacji z realizacji w 2021 r. umowy 2a PROO (2021) i nie występował o zwrot części dotacji przyznanej na realizację tej umowy w 2021 r., pomimo że wartość osiągniętych wskaźników rezultatu wyniosła poniżej 50%.

(akta kontroli tom I str. 546, 658-667)

5. W przypadku umów 4 PROO (2021) oraz 2a PROO (2021):

- wysokość poniesionych wydatków ze środków dotacji na poszczególne zadania i działania mieściła się w limitach określonych we wnioskach;
- Fundacja nie przenosiła wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami budżetu;
- Fundacja nie wykorzystwała w całości otrzymanych dotacji na ich realizację w latach 2021-2022.

Niewykorzystane środki dotacji (w kwocie ogółem 846,89 zł) zostały przez Fundację terminowo zwrócone do NIW:

- w przypadku umowy 4 PROO (2021 r.) – niewykorzystaną kwotę 5 zł (na realizację w 2021 r. działania pn. „Ekspertyzy”) zwrócono w dniu 13 stycznia 2022 r., tj. przed upływem wyznaczonego w umowie terminu (15 stycznia 2022 r.);
- w przypadku umowy 2a PROO (2021 r.) – niewykorzystaną kwotę 841,89 zł (na realizację w 2022 r. działania pn. „Promocja działań fundraisigowych”) zwrócono w dniu 9 stycznia 2023 r., tj. przed upływem wyznaczonego w umowie terminu (15 stycznia 2023 r.).

(akta kontroli tom I str. 108-159, 162, 192-276)

W przypadku umów 3 NOWEFIO (2021) i 1a PROO (2021), wysokość poniesionych wydatków ze środków dotacji w latach 2021-2022 była zgodna z określonymi w umowach, z tym, że Fundacja dokonała przesunięć pomiędzy poszczególnymi pozycjami kosztów określonymi w budżetach (kosztorysach) realizowanych zadań.

a) w przypadku umowy 3 NOWEFIO (2021) wystąpiły one:

- w 2021 r., w ramach realizacji działania dotyczącego organizacji XI Kongresu Polska Wielki Projekt (I.A.2), pomiędzy następującymi dwoma pozycjami kosztów: I.A.2.3³⁰ (wniosek – 9 000 zł, wykonanie – 5 485,91 zł), I.A.2.4³¹ (wniosek – 8 000 zł, wykonanie – 11 514,09 zł);
- w 2022 r., w ramach realizacji działań dotyczących organizacji wydarzeń towarzyszących w 2022 r. (I.A.1) i organizacji XII Kongresu Polska Wielki Projekt (I.A.2), pomiędzy następującymi pięcioma pozycjami kosztów: I.A.1.4³² (wniosek – 25 000 zł, wykonanie – 18 879 zł), I.A.1.5³³ (wniosek – 4 000 zł, wykonanie – 0 zł), I.A.2.2³⁴ (wniosek – 18 000 zł, wykonanie – 18 171,95 zł), I.A.2.3³⁵ (wniosek – 10 000 zł, wykonanie – 4 760 zł), I.A.2.4³⁶ (wniosek – 2 000 zł, wykonanie – 17 198,05 zł).

(akta kontroli tom I str. 393-395, 402-404)

W Regulaminie NOWEFIO edycja 2021 (część A rozdział IX pkt 7, pn. „Zasady zmiany treści umowy”) wskazano m.in., że zmiany w poszczególnych częściach kosztorysu, niewiążące się zmianą kwot dofinansowania ani wkładu własnego, nie wymagają formy aneksu, a jedynie akceptacji pisemnego lub mailowego zgłoszenia do NIW. Informacje te powinny być zawarte w sprawozdaniu. W Regulaminie (część A pkt IX ppkt 6, pn. „Dopuszczalność zmian w kosztorysie”) przewidziano możliwość dokonywania zmian w kosztorysie w toku realizacji zadania bez konieczności powiadamiania NIW, „z zastrzeżeniem, że łączne koszty dotacji określone w kosztorysie nie mogą ulec zwiększeniu”. Dotyczyło to m.in. kosztów merytorycznych kategorii I.A – „Koszty merytoryczne”, dla których dopuszczalne było

³⁰ Poz. kosztów pn. „Koszty drukarni, materiałów poligraficznych (XI Kongresu PWP oraz wydarzeń towarzyszących)”.

³¹ Poz. kosztów pn. „Materiały promocyjne XI i XII Kongresu oraz wydarzeń towarzyszących”.

³² Poz. kosztów pn. „Koszty organizacji wydarzeń kulturowych podczas wydarzeń towarzyszących”.

³³ Poz. kosztów pn. „Logistyka, zaplecze techniczne związane z organizacją wydarzeń kulturowych”.

³⁴ Poz. kosztów pn. „Projekty graficzne XII Kongresu Polska Wielki Projekt oraz wydarzeń towarzyszących”.

³⁵ Poz. kosztów pn. „Koszty drukarni, materiałów poligraficznych (XI Kongresu Polska Wielki Projekt oraz wydarzeń towarzyszących)”.

³⁶ Poz. kosztów pn. „Dokupienie materiałów promocyjnych XI i XII Kongresu oraz wydarzeń towarzyszących”.

bez limitu zwiększenie wydatków w kategorii kosztów pokrywanych z dotacji lub wkładu własnego poprzez przesunięcie środków z innych kategorii kosztów (tj. kategorii I.B i kategorii II)³⁷.

(akta kontroli tom I str. 671-696)

Fundacja w trakcie realizacji umowy 3 NOWEFIO (2021) nie zwracała się do NIW o akceptację dokonywanych przesunięć w zakresie kosztów sfinansowanych ze środków dotacji, w stosunku do danych podanych w kosztorysach na poszczególne lata, zamieszczonych w ofercie stanowiącej załącznik do umowy.

(akta kontroli tom II str. 250-251, 264-265)

Informacje o wprowadzonych zmianach zamieszczone zostały w przekazanych do NIW sprawozdaniach z wykonania zadań określonych ww. umowie w 2021 r. i 2022 r. Fundacja zamieściła w nich również wyjaśnienia dotyczące przyczyn dokonania ww. przesunięć pomiędzy poszczególnymi pozycjami kosztów. Przykładowo: w sprawozdaniu częściowym za 2021 r., przesunięcia dokonane w tym roku tłumaczone były „odmiennym zapotrzebowaniem dla osiągnięcia celów projektu”. Wskazano również, że nie wpłynęły one na zmianę kwoty dofinansowania oraz, że zostały dokonane w ramach tego samego zadania. W sprawozdaniu końcowym za 2022 r., jako przyczynę nieponiesienia żadnych kosztów w odniesieniu do pozycji I.A.1.5 (na który to cel zaplanowana była kwota 4,0 tys. zł) wskazano, że wynikało to z zapewnienia zaplecza technicznego w ramach honorarium dla artystów, natomiast jako przyczynę wzrostu o ponad 15 tys. zł wysokości kosztów w pozycji I.A.2.4 (w stosunku do kwoty określonej we wniosku) wskazano, że wynikało to z konieczności zakupu większej liczby materiałów promocyjnych, z uwagi na dużo większe niż oczekiwane zainteresowanie wydarzeniami organizowanymi przez Fundację.

(akta kontroli tom I str. 393-395, 402-404)

b) w przypadku umowy 1a PROO (2021) - przesunięcia takie wystąpiły w przypadku siedmiu z dwunastu pozycji kosztów ujętych w budżecie na 2021 r. oraz sześciu z dziesięciu pozycji kosztów ujętych w budżecie na 2022 r. Dotyczyło to następujących pozycji (rodzajów) kosztów:

- w 2021 r.: „Honoraria prelegentów, ekspertów, moderatorów dyskusji” (wniosek – 4 000 zł, wykonanie – 3 600 zł); „Usługi fotograficzne” (wniosek – 3 000 zł, wykonanie – 5 830 zł), „Usługi cateringowe” (wniosek – 2 500 zł, wykonanie – 15 194,88 zł), „Koszty graficzne” (wniosek – 5 000 zł, wykonanie – 3 000 zł), „Koszty reklamy i marketingu” (wniosek – 15 000 zł, wykonanie – 15 069,96 zł), „Koszty logistyki” (wniosek – 17 800 zł, wykonanie – 19 005,16 zł), „Koszty wynajęcia powierzchni do realizacji wydarzeń” (wniosek – 15 000 zł, wykonanie – 600 zł);
- w 2022 r.: „Honoraria prelegentów, ekspertów, moderatorów dyskusji” (wniosek – 4 000 zł, wykonanie – 11 729,04 zł), „Usługi cateringowe” (wniosek – 2 500 zł, wykonanie – 12 050,95 zł), „Koszty graficzne” (wniosek – 5 000 zł, wykonanie – 0 zł), „Koszty reklamy i marketingu” (wniosek – 15 000 zł, wykonanie – 16 202,99 zł), „Koszty logistyki” (wniosek – 17 800 zł, wykonanie – 19 317,02 zł), „Koszty wynajęcia powierzchni do realizacji wydarzeń” (wniosek – 15 000 zł, wykonanie – 0 zł).

(akta kontroli tom I str. 481-483, 508-509)

Zgodnie z postanowieniami Regulaminu konkursu PROO Priorytet 1a, edycja 2021 (pkt 15 pn. „Zasady zmiany treści umowy”) zmiany budżetu w zakresie w wysokości, opisu oraz uzasadnienia poszczególnych wydatków, jeżeli nie powodowały zmian w wysokości podziału dotacji na koszty bieżące i wydatki majątkowe, nie wymagały

³⁷ Kategoria I.B. obejmowała koszty związane z rozwojem instytucjonalnym własnej organizacji, a kategoria II koszty obsługi zadania publicznego.

formy aneksu, a jedynie akceptacji pisemnego lub mailowego zgłoszenia do NIW oraz zamieszczenia przez Fundację informacji w tej sprawie w sprawozdaniu.

(akta kontroli tom I str. 701-716)

W trakcie realizacji umowy Fundacja nie zwracała się do NIW o akceptację wprowadzanych zmian w zakresie wysokości poszczególnych pozycji (rodzajów) kosztów sfinansowanych ze środków dotacji, w stosunku do danych podanych w tym zakresie budżetach na lata 2021-2022 zamieszczonych we wniosku stanowiącym załącznik do umowy 1a PROO (2021).

(akta kontroli tom II str. 252, 266-268)

Informacje o wprowadzonych zmianach zamieszczone zostały w przekazanych do NIW sprawozdaniach z wykonania zadań określonych w ww. umowie w 2021 r. i 2022 r. Fundacja zamieściła w nich również wyjaśnienia dotyczące przyczyn występowania rozbieżności pomiędzy planowaną i faktyczną wysokością wydatków poniesionych na sfinansowanie poszczególnych rodzajów kosztów. Przykładowo, jako przyczynę poniesienia w ww. latach bardzo małych wydatków w relacji do ich planowanej wielkości z przeznaczeniem na sfinansowanie kosztów wynajęcia powierzchni do realizacji wydarzeń (w latach 2021-2022 z zaplanowanej na ten cel kwoty 30 tys. zł wydatkowano łącznie 600 zł) wskazano na udzielone w tym zakresie wsparcie ze strony partnerów lokalnych, co umożliwiło nieodpłatne pozyskanie pomieszczeń z przeznaczeniem na organizowanie wydarzeń. Jako przyczynę nieponiesienia w 2022 r. żadnych wydatków z przeznaczeniem na sfinansowanie kosztów dotyczących usług graficznych (pomimo iż w budżecie na ten rok zaplanowano wydatki na ten cel ze środków dotacji w wysokości 5 tys. zł), wskazano, że w 2022 r. wykorzystywano materiały graficzne stworzone w 2021 r. Jednocześnie, jako przyczynę kilkukrotnego przekroczenia w 2021 r. i w 2022 r. wysokości zaplanowanych na te lata wydatków ze środków dotacji na sfinansowanie kosztów usług cateringowych (zgodnie z budżetem wydatki na ten cel w ww. latach wynieść miały ogółem 5 tys. zł, natomiast faktycznie wyniosły ok. 27,2 tys. zł), wskazano fakt, iż podczas opracowywania budżetu przyjęto założenie, że w kongresach lokalnych weźmie udział dużo mniejsza liczba osób, m.in. ze względu na obowiązujące w trakcie pandemii COVID – 19 przepisy sanitarne. W praktyce okazało się, że przy zachowaniu procedur bezpieczeństwa, z uwagi na duże zainteresowanie, możliwe było zaproszenie dużej liczby osób na te kongresy.

(akta kontroli tom I str. 481-483, 508-509)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że przyczyną nieinformowania NIW w trakcie realizacji umów 3 NOWEFIO (2021) i 1a PROO (2021) o ww. zmianach w poszczególnych projektach była omyłka.

(akta kontroli tom II str. 458)

6. Zadania i działania realizowane w badanym okresie przez Fundację w ramach umów zawartych z NIW nie dublowały zadań i działań realizowanych przez ten podmiot na podstawie umów zawartych z NIW w okresie wcześniejszym (tj. w latach 2018-2020)³⁸, których przedmiotem była realizacja zadań publicznych przy udziale dotacji przyznanych ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020³⁹, jak również z zadań realizowanych przez Fundację na podstawie umów dotacyjnych zawartych w latach 2021-2023 z innymi jednostkami publicznymi (instytutami, ministerstwami).

(akta kontroli tom I str. 536-537; tom II str. 247; tom III str. 550-551)

7. Zgodnie z postanowieniami Regulaminów NOWEFIO i PROO edycja 2021, na podstawie których zawarte zostały badane umowy z NIW, do wydatków

³⁸ Tj. umowy nr 549_II/2018 z 19 listopada 2018 r. oraz umowy nr 142/II/2020 z dnia 6 maja 2020 r., których przedmiotem była organizacja w latach 2018-2020 kolejnych edycji Kongresu PWP oraz wydarzeń towarzyszących.

³⁹ Przyjętego uchwałą Rady Ministrów Nr 209/2013 z dnia 27 listopada 2013 r., ze zm.

niekwalifikowalnych, które nie mogą zostać sfinansowane ze środków pochodzących z dotacji, należy m.in. podatek VAT, jeżeli może on zostać odliczony w oparciu o ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług⁴⁰. Jeżeli podmiot nie jest uprawniony do odzyskania podatku VAT, wszelkie wydatki jakie zostały wskazane w budżecie są wydatkami brutto, a podatek VAT jest wydatkiem kwalifikowalnym.

(akta kontroli tom I str. 682, 706-707, 723, 738)

W dokonanych przez Fundację rozliczeniach z tytułu realizacji w latach 2021-2022 umów zawartych z NIW, jako koszty kwalifikowalne podlegające sfinansowaniu ze środków dotacji uwzględniono całość kosztów poniesionych przez tę jednostkę na zapłatę za faktury VAT, które zostały wystawione na rzecz tej jednostki w ramach realizacji tych umów. Oznacza to, że podatek VAT został uznany przez Fundację jako koszt kwalifikowalny, podlegający sfinansowaniu ze środków dotacji.

(akta kontroli tom II str. 120-125, 133-135, 145-152, 162-169)

W okresie objętym kontrolą Fundacja była czynnym podatnikiem podatku VAT. Informacje o tym fakcie zamieszczone zostały w ofercie oraz wnioskach stanowiących załączniki do umów 2a PROO (2021) i 4 PROO (2021), w części zawierającej oświadczenia wnioskodawcy. Jednocześnie we wniosku stanowiącym załącznik do umowy 1a PROO (2021) wskazano, że Fundacja nie jest podatnikiem podatku VAT.

We wszystkich tych przypadkach, w tym również we wniosku stanowiącym załącznik do umowy 1a PROO (2021), na pytanie czy reprezentowany przez wnioskodawcę podmiot jest podatnikiem podatku VAT, lecz nie jest uprawniony do obniżenia kwoty podatku należnego o podatek naliczony udzielono odpowiedzi „nie”.

(akta kontroli tom I str. 57, 76, 146, 219, 263, 475, 550-553)

Realizowane w ramach umów z NIW działania, prowadzone były w ramach działalności statutowej, a nie gospodarczej Fundacji. W związku z powyższym podatek ten nie był odliczany w odniesieniu do wydatków ponoszonych na realizację ww. umów.

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że we wniosku stanowiącym załącznik do umowy 1a PROO (2021) omyłkowo wskazano, że Fundacja nie jest płatnikiem podatku VAT.

(akta kontroli tom II str. 451-452, 454)

8. W latach 2021-2022, nie wystąpiły przypadki powierzenia przez Fundację innym podmiotom/osobom wykonania zadań publicznych, o których była mowa w ww. umowach zawartych z NIW. Na podstawie umów cywilnoprawnych, podmiotom trzecim zlecano jedynie wykonanie określonych prac na potrzeby realizacji ww. zadań (dotyczyło to m.in. przeprowadzenia określonych badań, opracowania raportów, stworzenia dokumentacji fotograficznej dotyczącej organizowanych wydarzeń).

(akta kontroli tom II str. 120-128, 133-138, 145-155, 162-169)

9. Spośród czterech objętych kontrolą umów zawartych z NIW, w przypadku jednej, tj. umowy 3 NOWEFIO (2021), zgodnie z postanowieniami regulaminu konkursu wyodrębniono koszty obsługi zadania publicznego (koszty administracyjne) jako odrębną grupę kosztów podlegających sfinansowaniu ze środków dotacji i określono maksymalny udział procentowy tego rodzaju kosztów (25%) w ogólnych kosztach zadania podlegających sfinansowaniu ze środków dotacji.

Koszty obsługi realizacji ww. umowy rozliczone przez Fundację w sprawozdaniach z realizacji ww. umowy w latach 2021-2022, w wysokości ogółem 75 tys. zł (obejmujące koszty wynagrodzenia koordynatora oraz obsługi księgowej projektu), były tożsame z określonymi w ofercie i nie przekroczyły określonego w tej ofercie oraz w ww. regulaminie konkursu 25% udziału procentowego tych kosztów w ogólnych

⁴⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1570, ze zm.

kosztach realizacji projektu (zadania) podlegających sfinansowaniu ze środków dotacji (300 tys. zł).

(akta kontroli: tom I str. 380-415; 681-682, 706, 722, 738; tom II str. 120-128)

W przypadku umów 1a PROO (2021) i 2a PROO (2021), koszty obsługi projektów (tj. m.in. koszty obsługi księgowej, koszty wynagrodzenia koordynatora projektu, koszty administracyjne) nie zostały wyodrębnione w kosztorysach (budżetach), jako odrębna grupa kosztów, której udział w kosztach ogółem jest limitowany. Stanowiły one jedną z pozycji kosztów realizacji zadań podlegających rozliczeniu na zasadach ogólnych. W przypadku umowy 4 PROO (2021) w budżecie zadania nie wyodrębniono tego rodzaju kosztów.

(akta kontroli tom I str. 216-218, 228, 237, 470-471, 490, 499; tom II str. 145-155; 162-170)

10. Zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

W wyniku badania 438 wydatków jednostkowych, dokonanych przez Fundację w latach 2021-2022 ze środków dotacji w ramach realizacji umów podpisanych z NIW⁴¹, stwierdzono, że w 407 przypadkach, Fundacja terminowo uregulowała należności z tytułu otrzymanych rachunków lub faktur za wykonane usługi⁴².

W 14 przypadkach płatności za usługę nastąpiły (od trzech do 27 dni) przed datą wystawienia rachunku za wykonane prace, przy braku okoliczności tłumaczących takie działanie. Dotyczyło to:

- sześciu rachunków wystawionych za świadczone usługi na rzecz Fundacji na potrzeby realizacji umowy 3 NOWEFIO (2021), w tym: czterech rachunków z 15 kwietnia 2022 r. (każdy na kwotę 1,0 tys. zł)⁴³ - zapłaty dokonano w dniach 1, 3 i 4 kwietnia 2022 r.; rachunku z 13 grudnia 2021 r. (na kwotę 25,5 tys. zł)⁴⁴ - zapłaty dokonano 10 grudnia 2021 r. oraz rachunku z 28 grudnia 2022 r. (na kwotę 1,5 tys. zł)⁴⁵ - zapłaty dokonano 21 grudnia 2022 r.;
- pięciu rachunków wystawionych za świadczone usługi na rzecz Fundacji na potrzeby realizacji umowy 1a PROO (2021), w tym: trzech rachunków z 15 kwietnia 2022 r. (każdy na kwotę 0,4 tys. zł)⁴⁶ - zapłaty dokonano odpowiednio w dniach 1, 3 i 4 kwietnia 2022 r.; rachunku z 13 grudnia 2021 r. (na kwotę 1 tys. zł)⁴⁷ - zapłaty dokonano 9 grudnia 2021 r.; rachunku z 13 grudnia 2021 r. (na kwotę 1 tys. zł)⁴⁸ - zapłaty dokonano 9 grudnia 2021 r.;
- jednego rachunku w ramach realizacji umowy 2a PROO (2021), tj. rachunku z 13 grudnia 2021 r. (na kwotę 9,0 tys. zł)⁴⁹ - zapłaty dokonano 10 grudnia 2021 r.;

⁴¹ Badaniem objęto wszystkie wydatki poniesione przez Fundację na realizację przedmiotowych umów w latach 2021-2022, sfinansowane ze środków dotacji, tj. 90 wydatków (na kwotę 300,0 tys. zł) poniesionych w ramach realizacji umowy 3 NOWEFIO (2021), 146 wydatków (na kwotę 210,0 tys. zł), poniesionych w ramach realizacji umowy 1a PROO (2021); 143 wydatki (na kwotę 296,8 tys. zł) poniesione w ramach realizacji umowy 2a PROO (2021) oraz 59 wydatków (na kwotę 291,7 tys. zł) poniesionych w ramach realizacji umowy 4 PROO (2021).

⁴² Dotyczyło to: 82 z 90 wydatków poniesionych w ramach realizacji umowy 3 NOWEFIO (2021); 137 ze 147 wydatków poniesionych w ramach umowy 1a PROO (2021), 141 ze 143 wydatków poniesionych w ramach umowy 2a PROO (2021) oraz 48 z 59 wydatków poniesionych w ramach umowy 4 PROO (2021).

⁴³ Z tytułu realizacji umów z 17 marca 2022 r. o nr: 2022-03/0094; 2022-03/0096; 2022-03/0098; 2022-03/0102, których przedmiotem było przeprowadzenie badań w ramach kongresu PWP Piła.

⁴⁴ Z tytułu realizacji umowy nr 2021-03/0054 z 8 marca 2021 r., dotyczącej koordynacji projektu NOWEFIO.

⁴⁵ Z tytułu realizacji umowy nr 2022-12/0230 z 15 grudnia 2022 r., dotyczącej popularyzacji badań z 2022 r.

⁴⁶ Z tytułu realizacji umów z 17 marca 2022 r. o nr: 2022-03/0095; 2022-03/0097; 2022-03/0099, których przedmiotem było opracowanie raportu z PWP-Nowy Sącz.

⁴⁷ Z tytułu realizacji umowy nr 2021-10/0036 z 26 października 2021 r., dotyczącej opracowania raportów w ramach Kongresu PWP w regionach.

⁴⁸ Z tytułu realizacji umowy nr 2021-11/0028 z 5 listopada 2021 r., dotyczącej opracowania raportów w ramach Kongresu PWP w regionach (Ciechanów, Słupsk).

⁴⁹ Z tytułu realizacji umowy 2021-07/0052 z 1 lipca 2021 r., dotyczącej koordynacji działań w ramach umowy 2a PROO (2021).

- dwóch rachunków za usługi świadczone na rzecz Fundacji na potrzeby realizacji umowy 4 PROO (2021), tj. rachunku z 13 grudnia 2021 r. (na kwotę 4,0 tys. zł)⁵⁰,
- zapłaty dokonano 10 grudnia 2021 r. oraz rachunku z 13 grudnia 2021 r. (na kwotę 1,5 tys. zł)⁵¹ - zapłaty dokonano 9 grudnia 2021 r.

(akta kontroli tom II str. 117, 120-125, 131, 133-135, 142, 145-152, 160, 162-169)

Zgodnie z postanowieniami umów zlecenia i umów o dzieło, na podstawie których wystawione były rachunki o których mowa wyżej, wynagrodzenie wypłacane miało być po stwierdzeniu przez Fundację wykonania pracy lub dzieła i po przedstawieniu rachunku przez zleceniobiorcę bądź wykonawcę.

(akta kontroli tom II str. 1-110)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że powyższe wynikało z pomyłki.

(akta kontroli tom II str. 442-447)

W 16 przypadkach, płatności Fundacji za usługi na rzecz realizacji ww. umów z NIW dokonane zostały (od jednego do 21 dni) po terminie określonym w umowach zawartych z podmiotami lub osobami trzecimi lub w fakturach wystawionych przez te podmioty. Dotyczyło to:

- dwóch płatności za usługi świadczone na rzecz Fundacji na potrzeby realizacji umowy 3 NOWEFIO (2021), dokonanych na podstawie rachunku z 29 listopada 2021 r. (na kwotę 2,0 tys. zł)⁵² - opłacony 9 grudnia 2021 r. (tj. trzy dni po wyznaczonym terminie⁵³) oraz rachunku z 29 listopada 2021 r. (na kwotę 2,0 tys. zł)⁵⁴ - opłacony w dniu 22 grudnia 2021 r. (tj. 16 dni po wyznaczonym terminie⁵⁵);
- czterech płatności za usługi świadczone na rzecz Fundacji na potrzeby umowy 1a PROO (2021), dokonanych na podstawie: rachunku z 2 listopada 2021 r. (na kwotę 1,5 tys. zł)⁵⁶ – opłacony 12 listopada 2021 r. (tj. trzy dni po wyznaczonym terminie⁵⁷); rachunku z 10 listopada 2021 r. (na kwotę 2,5 tys. zł)⁵⁸ - opłacony w dniu 22 listopada 2021 r. (tj. trzy dni po wyznaczonym terminie⁵⁹); faktury nr F/0005/11/22/K1 z 9 listopada 2022 r. (na kwotę 4,1 tys. zł) - opłacona 14 listopada 2022 r. (tj. dwa dni po terminie w niej wskazanym – 12 listopada 2022 r.); faktury nr 320/2021-C.C z 2 listopada 2021 r. (na kwotę ok. 0,5 tys. zł)⁶⁰ - opłacona 8 listopada 2021 r. (tj. trzy dni po terminie w niej wskazanym – 5 listopada 2021 r.);
- jednej płatności za usług świadczone na rzecz Fundacji na potrzeby umowy 2a PROO (2021), dokonanej na podstawie faktury nr 1/07/2021 z 26 lipca 2021 r. (na kwotę 3 tys. zł)⁶¹ - opłacona 30 sierpnia 2021 r. (tj. 21 dni po terminie w niej wskazanym – 9 sierpnia 2021 r.);
- dziewięciu płatności za usługi świadczone na rzecz Fundacji na potrzeby umowy 4 PROO (2021), w tym:

⁵⁰ Z tytułu realizacji umowy 2021-10/0049 z 1 października 2021 r., której przedmiotem była „koordynacja wydawnictwa 2 publikacji (za rok 2021)”.

⁵¹ Z tytułu realizacji umowy 2021-11/0046 z 25 listopada 2021 r., której przedmiotem było „stworzenie tekstu dotyczącego bezpieczeństwa energetycznego”.

⁵² Z tytułu realizacji umowy 2021-11/0025 z 5 listopada 2021 r., której przedmiotem było prowadzenie badań w ramach Kongresu PWP w regionach (Ślupsk).

⁵³ Siedem dni od daty złożenia rachunku.

⁵⁴ Z tytułu realizacji umowy 2021-11/0027 z 5 listopada 2021 r., której przedmiotem było prowadzenie badań w ramach Kongresu PWP w regionach (Ślupsk).

⁵⁵ Siedem dni od daty złożenia rachunku.

⁵⁶ Z tytułu realizacji umowy 2021-10/0021 z 14 października 2021 r., której przedmiotem było opracowanie raportu w ramach Kongresu PWP w regionach (Rybnik).

⁵⁷ Siedem dni od daty złożenia rachunku.

⁵⁸ Z tytułu realizacji umowy 2021-11/0023 z 2 listopada 2021 r., której przedmiotem było opracowanie sprawozdania wraz z raportem.

⁵⁹ Siedem dni od daty złożenia rachunku.

⁶⁰ Za „publikację artykułu sponsorowanego na portalu Czas Ciechanowa”.

⁶¹ Za „usługi reklamowe i social media”.

- czterech płatności dokonanych z tytułu rozliczeń za lipiec, wrzesień i październik 2021 r. (rachunki 1-4, na kwotę 2,5 tys. zł miesięcznie) za realizację zadań określonych w umowie cywilnoprawnej nr 2021-07/0009 z dnia 1 lipca 2021 r.⁶², w przypadku których wystąpiły opóźnienia w zapłacie (w wymiarze od jednego do siedmiu dni) w stosunku do terminu i zasad płatności określonych w ww. umowie⁶³;
- pięciu płatności dokonanych na podstawie: faktury nr 430/10/2021 z 29 października 2021 r. (na kwotę ok. 3,8 tys. zł)⁶⁴ - opłacona 22 listopada 2021 r. (tj. 10 dni po terminie w niej wskazanym – 12 listopada 2021 r.); rachunku z 3 grudnia 2021 r. (na kwotę 1,5 tys. zł)⁶⁵ - opłacony w dniu 13 grudnia 2021 r. (tj. trzy dni po wyznaczonym terminie⁶⁶); rachunku z 3 grudnia 2021 r. (na kwotę 1,5 tys. zł)⁶⁷ - opłacony w dniu 21 grudnia 2021 r. (tj. 11 dni po wyznaczonym terminie⁶⁸); rachunku z 13 października 2022 r. (na kwotę 1,5 tys. zł)⁶⁹ - opłacony 28 października 2022 r. (tj. osiem dni po wyznaczonym terminie⁷⁰).

(akta kontroli tom II str. 117, 120-125, 131, 133-135, 142, 145-152, 160, 162-169)

Z wyjaśnień Prezesa Zarządu Fundacji wynika, że płatności te dokonane zostały po terminie z powodu przeoczenia oraz, że zleceniobiorcy nie naliczyli Fundacji odsetek z tego tytułu.

(akta kontroli tom II str. 442-447)

11. Liczba umów zawartych przez Fundację z osobami i podmiotami na wykonywanie i obsługę zadań wyznaczonych w umowach z NIW, których realizacja sfinansowana została ze środków dotacji przekazanych przez Instytut kształtowała się następująco:

- w przypadku umowy 3 NOWEFIO (2021) - 38 umów zawartych z 23 osobami/podmiotami (na realizację których wydatkowano ze środków dotacji ogółem 149,5 tys. zł., co stanowiło 49,8% kwoty udzielonej dotacji), w tym 23 umów zlecenia i 14 umów o dzieło⁷¹ oraz umowa o świadczenie usług w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych⁷²;
- w przypadku umowy 1a PROO (2021) - 31 umów z 22 osobami/podmiotami (na realizację których wydatkowano ze środków dotacji ogółem 94,5 tys. zł, co stanowiło 45% kwoty udzielonej dotacji), w tym 16 umów zlecenia, 13 umów o dzieło⁷³, umowa o pracę⁷⁴, umowa na prowadzenie ksiąg rachunkowych⁷⁵ oraz umowa najmu⁷⁶;
- w przypadku umowy 2a PROO (2021) - cztery umowy z trzema osobami (na realizację których wydatkowano ze środków dotacji ogółem 78,3 tys. zł, co

⁶² Przedmiotem umowy było redagowanie strony internetowej Fundacji.

⁶³ Zgodnie z umową, wynagrodzenie za tę usługę miało być wypłacane do 20 każdego miesiąca, po stwierdzeniu wykonania prac przez zleceniodawcę, przy czym należność miała być opłacona po przedstawieniu rachunku przez zleceniobiorcę.

⁶⁴ Za „transkrypcję nagrań”.

⁶⁵ Z tytułu realizacji umowy 2021-11/0043 z 19 listopada 2021 r., której przedmiotem było „stworzenie tekstu dotyczącego cyberbezpieczeństwa”.

⁶⁶ Siedem dni od daty złożenia rachunku.

⁶⁷ Z tytułu realizacji umowy 2021-11/0044 z 19 listopada 2021 r., której przedmiotem było stworzenie tekstu „w historii wojna trwa”.

⁶⁸ Siedem dni od daty złożenia rachunku.

⁶⁹ Z tytułu realizacji umowy 2022-09/0163 z 1 września 2022 r., której przedmiotem było „stworzenie tekstu do raportu o dyplomacji obywatelskiej”.

⁷⁰ Siedem dni od daty złożenia rachunku.

⁷¹ Przedmiotowe umowy zlecenia i umowy o dzieło zawarte zostały w okresie do 8 marca 2021 r. (data pierwszej umowy) do 15 grudnia 2022 r. (data ostatniej zawartej umowy).

⁷² Umowa z 5 stycznia 2021 r. zawarta z Biurem Rachunkowo-Finansowym (osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą). W oparciu o postanowienia tej umowy dokonywane były również rozliczenia z tytułu usług księgowych świadczonych przez ww. Biura na potrzeby umowy 1a PROO (2021).

⁷³ Umowa z Ww. umowy zawierano w terminie od 15.04.2021 r. (pierwsza zawarta umowa) do 12.10.2022 (data ostatniej zawartej umowy).

⁷⁴ Umowa z 12 kwietnia 2021 r., ze zmianami wprowadzonymi aneksami z 14 lipca i 29 września 2021 r.

⁷⁵ Umowa z 5 stycznia 2021 r. zawarta z Biurem Rachunkowo-Finansowym, o której była mowa wyżej.

⁷⁶ Umowa nr 8/2021 z dnia 11 października 2021 r., której przedmiotem był wynajem w dniu 14 października 2021 r. pomieszczeń w Zabytkowej Kopalni Ignacy w Rybniku na potrzeby organizowanej Konferencji.

stanowiło 26,3% kwoty udzielonej dotacji), w tym dwie umowy o pracę⁷⁷ i dwie umowy zlecenia⁷⁸, w oparciu o które rozliczono koszty i wydatki ze środków dotacji za wykonywane prace w zakresie fundraisingu oraz koordynacji działań w ramach umowy 2a PROO (2021);

- w przypadku umowy 4 PROO (2021) - 22 umowy zawarte z 18 osobami⁷⁹, w tym 10 umów zlecenia i 12 umów o dzieło (na realizację których wydatkowano ze środków dotacji ogółem 121,2 tys. zł, co stanowiło 41,6% kwoty udzielonej dotacji).

W umowach tych określono ich przedmiot i zakres zadań zleconych przez Fundację np. jako: „Stworzenie tekstu dot. bezpieczeństwa energetycznego”, „Prowadzenie badań w ramach Kongresu Polska Wielki Projekt w regionach (Rybnik, Chełm, Ciechanów, Słupsk, Suwałki)”, „Stworzenie raportu z badań w Polsce powiatowej”, „Popularyzacja badań”; „Superwizja w pracy nad raportem”⁸⁰. Nie określano w nich m.in. szczegółowego zakresu zleczonych prac i wymaganego sposobu ich realizacji, np.: metodologii przeprowadzenia zleczonych badań oraz sposobu ich popularyzacji; zakresu zleconej do przeprowadzenia superwizji nad realizowanymi raportami/badaniami; oczekiwanej zawartości merytorycznej zleczonych do opracowania dokumentów w ramach danego projektu (np. raportów z badań).

W Fundacji nie dokumentowano trybu wyboru wykonawców tych prac oraz sposobu określenia wysokości należnego im wynagrodzenia. Nie sporządzano dokumentów z odbioru prac wykonanych na podstawie ww. umów cywilnoprawnych (np. w formie protokołów odbioru). W tym zakresie nie wprowadzono żadnych uregulowań wewnętrznych.

(akta kontroli tom II str. 1-111, 233-234, 259-260)

Przykładowo: w dniu 12 grudnia 2022 r., na potrzeby realizacji umowy 3 NOWEFIO (2021) Fundacja zawarła cztery umowy o dzieło z różnymi osobami⁸¹, których przedmiotem miało być stworzenie w okresie od 12 do 16 grudnia 2022 r. raportu z badań w Polsce powiatowej. W umowach nie sprecyzowano przedmiotu i zakresu badań, których miały dotyczyć zleczone do opracowania raporty. Jednocześnie w każdej z tych umów określono inną wysokość wynagrodzenia za wykonane prace, tj. 0,6 tys. zł, 2,7 tys. zł, 4,6 tys. zł i 8,7 tys. zł.

(akta kontroli tom II str. 27, 55-56, 60, 118,120)

W 2021 r., na potrzeby realizacji umowy 1a PROO (2021), Fundacja zawarła m.in. cztery umowy cywilnoprawne z różnymi osobami (trzy umowy o dzieło⁸² i jedną umowę zlecenia⁸³), których przedmiotem miało być „Opracowanie raportów w ramach Kongresu Polska Wielki Projekt w regionach”. W umowach nie sprecyzowano ich przedmiotu oraz wymagań stawianych ww. raportom. Wysokość wynagrodzenia z tego tytułu w przypadku dwóch z ww. umów określono na kwotę 1,0 tys. zł⁸⁴, a w przypadku kolejnych dwóch - na kwotę 2,5 tys. zł⁸⁵ i 3,5 tys. zł⁸⁶.

⁷⁷ Tj. umowa z dnia 30 czerwca 2020 r. oraz umowa z dnia 28 kwietnia 2022 r.

⁷⁸ Tj. umowa nr 2021-07/0052 z 1 lipca 2021 r. oraz umowa nr 2022-01/0079 z 3 stycznia 2022 r.

⁷⁹ Ww. umowy zawierano w okresie od 1 maja 2021 (pierwsza zawarta umowa) do 1 października 2022 r. (data ostatniej zawartej umowy) na kwoty od 1,5 tys. zł do 15,5 tys. zł.

⁸⁰ W umowie o dzieło zawartej 7 listopada 2022 r. z zespołem muzycznym ustalono m.in. wykaz utworów słowno-muzycznych, które mają być wykonywane podczas Kongresu PWP w Sanoku, zorganizowanego w ramach realizacji umowy 3 NOWEFIO (2021) natomiast w umowie zlecenia z dnia 3 stycznia 2022 r., w sprawie pełnienia funkcji redaktora strony internetowej Fundacji, uwzględnionej w rozliczeniach dokonanych w ramach realizacji umowy 4 PROO (2021) określono wymagany zakres prac na tym stanowisku (obejmujący tworzenie, redagowanie, zamieszczanie wpisów/artykulów na stronie internetowej).

⁸¹ Nr: 2022-12/0226; 2022-12/0227; 2022-12/0228; 2022-12/0229.

⁸² Umowy z 13 października 2021 r. (nr 2021-10/0033), 20 października 2021 r. (nr 2021-10/0040) oraz 26 października 2021 r. (nr 2021-10/0036).

⁸³ Umowa z 13 października 2021 r. (nr 2021-10/0030).

⁸⁴ Umowy nr: 2021-10/0036 i 2021-10/0040.

⁸⁵ Umowa nr 2021-10/0030.

⁸⁶ Umowa nr 2021-10/0033.

W 2022 r., na potrzeby realizacji ww. umowy z NIW, Fundacja zawarła m.in. cztery umowy cywilnoprawne z różnymi osobami (w jedną umowę o dzieło⁸⁷ i trzy umowy zlecenia⁸⁸), których przedmiotem miało być opracowanie raportu z wydarzenia pn. „Polska Wielki Projekt – Nowy Sącz”. W umowach nie sprecyzowano wymagań stawianych ww. raportom. Wysokość wynagrodzenia z tego tytułu, w przypadku umów zlecenia określono na kwotę 0,4 tys. zł, a w przypadku umowy o dzieło na kwotę 2,0 tys. zł.

(akta kontroli tom II str. 68-69, 71-72, 75-78, 144, 148, 152)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił m.in., że zarówno zlecenie zadania (przedmiot umowy), jak i późniejsze rozliczenie umowy, na podstawie której wypłacana była należna wypłata odbywało się drogą ustną. Fundacja jest organizacją pozarządową, w której pracuje łącznie z Zarządem osiem osób. Praca odbywa się głównie w jednym pomieszczeniu i większość spraw omawiana jest ustnie. Celem realizacji zróżnicowanych zadań w ramach poszczególnych projektów Fundacja zaprosiła do współpracy licznych zleceniobiorców o zróżnicowanym profilu zawodowym. Ich selekcja prowadzona była wg następujących kryteriów: eksperckość (unikatowa wiedza, profesjonalizm, kwalifikacje doświadczenie, itd.); stosunek jakości do ceny oferowanej przez zleceniodawcę, dobre doświadczenia odnośnie dotychczasowej współpracy Fundacji ze zleceniodawcą, wieloletnia współpraca. Kryteria doboru kontrahentów zostały określone w sposób roboczy na potrzeby Fundacji. Obecnie trwają prace nad sformalizowaniem trybu postępowania przy doborze kontrahentów. Zróżnicowane stawki wynagrodzenia stosowano w zależności od doświadczenia, odpowiedzialności za obszary wykonywanej pracy oraz ilości materiału do zebrania i analizy. Praca wymagająca umiejętności specjalistycznych lub wiedzy specjalistycznej była bardziej wartościowa dla Fundacji, co wpłynęło na wysokość wynagrodzenia.

(akta kontroli tom II str. 233-234, 259-260, 431, 437-442)

Rachunki za wykonane prace w ramach realizacji ww. umów cywilnoprawnych, przygotowywane były przez Fundację.

(akta kontroli tom III str. 557-562, 564-577, 586,-588, 590-600, 603, 621-629, 648)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że ze względu na to, iż zleceniobiorcy nie dysponują programami księgowymi oraz wiedzą dotyczącą wyliczania kwot rachunków, projekty rachunków były opracowywane na ich prośbę przez biuro księgowe, które świadczy usługi dla Fundacji.

(akta kontroli tom II str. 452, 457)

W siedmiu przypadkach umowy cywilnoprawne, o których mowa wyżej, zawarte zostały z członkami Zarządu Fundacji, którzy otrzymali ze środków dotacji przyznanych przez NIW z tytułu ich realizacji wynagrodzenie w kwocie ogółem 27,4 tys. zł, w tym:

- 6,0 tys. zł – w ramach realizacji umowy 3 NOWEFIO (2021), na podstawie dwóch umów cywilnoprawnych których przedmiotem był: „Supervizja w pracy nad projektem badawczym” (za kwotę 1 tys. zł)⁸⁹ oraz „Konsultacje do raportu” (za kwotę 5 tys. zł)⁹⁰;
- 5,9 tys. zł – w ramach realizacji umowy 1a PROO (2021), na podstawie czterech umów cywilnoprawnych, których przedmiotem była: „Prelekcja w panelu” (za kwotę 1,5 tys. zł)⁹¹; „Organizacja warsztatów dla młodzieży i studentów

⁸⁷ Umowa z 9 marca 2022 r. (nr 2022-03/0101)

⁸⁸ Umowy z 17 marca 2022 r. (nr: 2022-03/0095; 2022-03/0097; 2022-03/0099).

⁸⁹ Umowa o dzieło nr 2021-10/0064 z 13 października 2021 r., zawarta z osobą będącą w tym czasie członkiem Zarządu Fundacji.

⁹⁰ Umowa zlecenia nr 2022-10/0165 z 5 października 2022 r., zawarta z osobą będącą w tym czasie Prezesem Zarządu Fundacji.

⁹¹ Umowa w zlecenia nr 2022-10/0153 z 3 października 2022 r., zawarta z osobą będącą w tym czasie członkiem Zarządu Fundacji.

w ramach PWP-Nowy Sącz” (za kwotę 2,6 tys. zł)⁹²; „Moderowanie panelu w ramach PWP-Nowy Sącz” (za kwotę 1,3 tys. zł)⁹³; „Supervizja w pracy nad raportem” (za kwotę 0,5 tys. zł)⁹⁴;

- 15,5 tys. zł - w ramach realizacji umowy 4 PROO (2021), na podstawie umowy cywilnoprawnej, której przedmiotem była „Koordynacji stworzenia raportu dot. bezpieczeństwa niemilitarnego Polski”⁹⁵.

Ww. umowy cywilnoprawne z członkami Zarządu Fundacji zawierane były w imieniu tej jednostki przez Prezesa Zarządu, natomiast umowę zlecenia z dnia 5 października 2022 r. z Prezesem Zarządu Fundacji podpisał w imieniu Fundacji Dyrektor ds. Finansowych Fundacji, w oparciu o postanowienia uchwały Zarządu Nr 4 z dnia 4 października 2022 r., w której został on ustanowiony pełnomocnikiem Fundacji do zawierania umów z pracownikami, zleceniobiorcami, członkami zarządu i wolontariuszami.

(akta kontroli tom I str. 6-9, 21-22, 26; tom II str. 3, 43, 58, 80, 81, 84-85, 126-128, 136-138, 153-155, 170)

W Fundacji nie wprowadzono uregulowań określających szczegółowe zasady zlecenia przez tę jednostkę dodatkowych zadań pracownikom i członkom zarządu tej jednostki, w tym wymagane warunki, które muszą być spełnione żeby takie umowy mogły być zawarte.

W ww. umowach z członkami Zarządu Fundacji, podobnie jak w przypadku innych umów cywilnoprawnych zawieranych na potrzeby realizacji umów z NIW, nie określano szczegółowego zakresu zleczanych prac, w tym szczegółowych wymagań w zakresie sposobu ich wykonania. Podobnie jak w przypadku innych umów cywilnoprawnych, w Fundacji nie było dokumentacji dotyczącej trybu wyboru wykonawców tych prac oraz sposobu określenia wysokości należnego im wynagrodzenia. Nie dokonywano również w sposób udokumentowany (tj. np. w formie protokolarnej) odbioru wykonanych prac.

(akta kontroli tom II str. 3, 43, 58, 80, 81, 84-85, 233-234, 259-260, 453, 458-459)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że jednostka ta zawarła ww. umowy cywilnoprawne z członkami Zarządu, kierując się kryteriami analogicznymi do tych, na podstawie których dokonywano wyboru innych wykonawców. Bazowały one na kryterium „eksperckości” i stosunku jakości do ceny. Istotne znaczenie miała w tym przypadku doskonała znajomość przez te osoby specyfiki zadań realizowanych przez Fundację, a także pełna dyspozycyjność. Odbiory i rozliczenia wykonanych prac odbywały się w formie przyjęcia rachunku, w konsekwencji zaakceptowania wykonanej usługi.

(akta kontroli tom II str. 453, 458-459)

W przypadku jednego z działań zrealizowanych w ramach umowy 4 PROO (2021), którego przedmiotem było opracowanie ekspertyz (na temat ważnych zagadnień z życia gospodarczego, kulturalnego, politycznego, międzynarodowego społecznego lub ekologicznego), stwierdzono, że ze środków dotacji wydatkowanych na ten cel w kwocie ogółem ok. 60 tys. zł, z czego za opracowanie ekspertyz zapłacono ogółem 13,5 tys. zł, za koordynację i współorganizację prac dotyczących stworzenia raportów, w których ujęte zostały te ekspertyzy zapłacono łącznie 41,7 tys. zł. Pozostałe wydatki poniesione na to działanie w kwocie 4,8 tys. zł, dotyczyły zapłaty za opracowanie tekstów raportów zawierających ww. ekspertyzy (tj.m.in. dokonania składu i łamania tekstu).

⁹² Umowa zlecenia nr 2022-03/0083 z 2 marca 2022 r., zawarta z osobą będącą w tym czasie członkiem Zarządu Fundacji.

⁹³ Umowa zlecenia nr 2022-03/0082 z 2 marca 2022 r., zawarta z osobą będącą w tym czasie członkiem Zarządu Fundacji.

⁹⁴ Umowa o dzieło nr 2021-10/0063 z 13 października 2021 r., zawarta z osobą będącą w tym czasie członkiem Zarządu Fundacji.

⁹⁵ Umowa zlecenia nr 2021-10/0059 z 1 października 2021 r., zawarta z osobą będącą w tym czasie członkiem Zarządu Fundacji.

Oznacza to, że ze środków dotacji wydatkowanych na to działanie 30,5% stanowiły wydatki za opracowanie ekspertyz oraz sporządzenie raportów zawierających te ekspertyzy. Pozostałe 69,5% dotacji wydatkowano na zapłatę, głównie pracownikowi Fundacji oraz członkowi Zarządu tej jednostki, za współorganizację i koordynację prowadzonych prac w tym zakresie.

(akta kontroli tom I str. 108-170)

Podstawę wydatków za opracowanie tekstów ww. ekspertyz stanowiły umowy cywilnoprawne (zlecenia lub o dzieło) zawarte z różnymi osobami na opracowanie tekstów (artykułów) dotyczących różnych zagadnień z zakresu bezpieczeństwa lub dyplomacji, za wynagrodzeniem w kwocie 1,5 tys. zł.

Podstawę wydatków za współorganizację prac nad stworzeniem raportów zawierających ww. ekspertyzy stanowiły umowy zlecenia, zawarte z osobą zatrudnioną w tej jednostce na stanowisku dyrektorskim, których przedmiotem była:

- „Współorganizacja tworzenia raportu dot. bezpieczeństwa niemilitarnego Polski” (umowa z 1 października 2021 r. na kwotę 5,2 tys. zł);
- „Współorganizacja tworzenia raportu dot. dyplomacji” (umowa z 17 maja 2022 r. na kwotę 8,4 tys. zł).

Podstawę wydatków za koordynację prac nad stworzeniem raportów stanowiły następujące umowy zlecenia:

- z 1 października 2021 r. (na kwotę 15,5 tys. zł) zawarta z członkiem Zarządu Fundacji której przedmiotem była „Koordynacja stworzenia raportu dot. bezpieczeństwa niemilitarnego Polski”;
- z 17 maja 2022 r. (na kwotę 12,6 tys. zł), zawarta przez jednego z członków Zarządu z osobą ze swojej rodziny niebędącą pracownikiem Fundacji), której przedmiotem była „Koordynacja stworzenia raportu dot. dyplomacji”.

(akta kontroli tom II str. 1-4, 12-20, 135-138)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że osoba z którą zawarto ww. umowę z 17 maja 2022 r. dysponowała kompetencjami niezbędnymi do realizacji tego zadania zgodnie ze standardami rynkowymi. Posiadała doświadczenie w koordynowaniu projektów wydawniczych. W 2020 r. koordynowała projekt wydawniczy książki dla wydawnictwa w Krakowie, będą nie tylko autorką tekstu i fotografii, a także czuwając nad całym procesem wydawniczym. Posiada również doświadczenie jako menadżer projektów, ponieważ założyła i koordynuje od 2014 r. prowadzenie tematycznej strony internetowej poświęconej kuchni bezglutenowej, a w 2020 r. była współrealizatorem 10-odcinkowego cyklu dokumentalnego dla TVP ABC. Ze środowiskiem Fundacji związana jest od pięciu lat, ponieważ pracowała podczas Kongresów PWP, jako wolontariuszka i tłumaczka.

(akta kontroli tom II str. 453, 458-459)

W ww. umowach zlecenia i umowach o dzieło nie określono szczegółowego zakresu prac, do których wykonania zobowiązani byli zleceniobiorcy. W Fundacji nie było dokumentów zawierających informacje dotyczące trybu wyboru wykonawców poszczególnych zleceń oraz ustalenia wysokości ich wynagrodzenia.

(akta kontroli tom II str. 1-4, 12-20, 135-138, 233-234, 238-240)

12. W przypadku umowy 3 NOWEFIO (2021) stwierdzono jeden przypadek wydatkowania przez Fundację środków dotacji na sfinansowanie prac, które miały być wykonane już po upływie wyznaczonego w tej umowie okresu jej realizacji. Dotyczyło to zapłaty w dniu 30 grudnia 2021 r. za realizację umowy zlecenia 2021-12/0068 z 20 grudnia 2021 r. (zawartej z osobą fizyczną), której przedmiotem miała być organizacja i moderowanie konferencji popularyzującej badania dot. Polska Wielki Projekt w regionach.

Wydatek z tego tytułu ujęty został przez Fundację w sprawozdaniu częściowym z realizacji umowy 3 NOWEFIO (2021) w 2021 r., w pozycji dotyczącej popularyzacji

badań, w ramach działania dotyczącego organizacji wydarzeń towarzyszących w 2021 r. Zgodnie z ww. umową zlecenia, prace, których ona dotyczyła, wykonane miały być w okresie od 20 grudnia 2021 r. do 20 stycznia 2022 r. Fundacja nie przedstawiła jednak dokumentów potwierdzających ich zrealizowanie do czasu zakończenia kontroli NIK.

(akta kontroli tom I str. 393, 406; tom II str. 48, 124, 127, 233-234, 240; tom III str. 193, 566)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że ze względu na cykl badań trwających w latach 2021-2023, konferencja, której dotyczy ww. umowa zlecenia, odbędzie się na zakończenie wszystkich badań tj. pod koniec 2023 r. Wskazał ponadto, że omyłkowo na rachunku nie zaznaczono, że działanie dotyczyć będzie zamknięcia cyklu badań.

(akta kontroli tom II str. 233-234, 240, 431, 442)

W odniesieniu do ww. wyjaśnień należy zauważyć, że zgodnie z postanowieniami § 2 ust. 1 i 2 umowy 3 NOWEFIO (2021) termin realizacji zadania publicznego, którego dotyczyła umowa, jak i termin ponoszenia kosztów kwalifikowalnych na realizację tego zadania, w stosunku do działań planowanych do realizacji w 2021 r., upływał w dniu 31 grudnia 2021 r. W przypadku zadań i działań przewidzianych do realizacji w 2022 r., termin ten upływał w dniu 20 grudnia 2022 r. W umowie nie przewidziano możliwości dokonywania wydatków ze środków dotacji za prace, które zostaną wykonane dopiero w 2023 r., tj. po zakończeniu okresu obowiązywania umowy i jej rozliczeniu z NIW.

(akta kontroli tom I str. 356)

Należy dodać, że zapłaty za realizację ww. umowy zlecenia, Fundacja dokonała na podstawie rachunku nr 01 z dnia 30 grudnia 2021 r. (podpisanego przez zleceniobiorcę), w którym jako podstawę do jego wystawienia wskazano wykonanie zleconych prac. Na przedmiotowym rachunku znajdują się podpisy Głównej Księgowej i Dyrektora ds. Finansowych Fundacji potwierdzające jego sprawdzenie pod względem merytorycznym i formalnoprawnym. Tymczasem, zgodnie z umową zlecenia 2021-12/0068, wynagrodzenie wypłacone miało być zleceniobiorcy po stwierdzeniu wykonania prac.

(akta kontroli tom II str. 48; tom III str. 193, 566)

Ponadto, ze środków dotacji przyznanych na podstawie ww. umowy 3 NOWEFIO (2021), Fundacja sfinansowała w 2022 r. wydatki w kwocie 21,1 tys. zł z tytułu zapłaty za cztery rachunki/faktury, które wystawione zostały po określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 ww. umowy terminie realizacji zadania publicznego w 2022 r. (20 grudnia 2022 r.), tożsamym z określonym w § 2 ust. 2 pkt 2 umowy terminem, do którego mogły być ponoszone w 2022 r. koszty kwalifikowalne tego zadania. Dotyczyło to:

- faktury VAT Nr 00264/22 na kwotę 1,3 tys. zł (dotyczącej zapłaty za druk broszur), wystawionej i opłaconej w dniu 21 grudnia 2022 r., w przypadku której kwota 1 tys. zł uregulowana została ze środków dotacji, a pozostała kwota – ze środków własnych Fundacji;
- faktury VAT Nr 823/12/2022 na kwotę 15,0 tys. zł (dotyczącej zapłaty za usługę druku książek – raportów), wystawionej 22 grudnia 2022 r. i opłaconej w całości ze środków dotacji w dniu 28 grudnia 2022 r.;
- faktury VAT Nr 430/2022 na kwotę 3,6 tys. zł (dotyczącej zapłaty za prowadzenie ksiąg rachunkowych) wystawionej i opłaconej w całości ze środków dotacji w dniu 21 grudnia 2022 r.
- rachunku nr 1 na kwotę 1,5 tys. zł z tytułu wykonanych prac w ramach umowy cywilnoprawnej nr 2022-12/0230 z 15 grudnia 2022 r. (dotyczących popularyzacji badań z 2022 r.), wystawionego 28 grudnia 2022 r. i opłaconego w całości ze środków dotacji w dniu 21 grudnia 2022 r.

Zgodnie z danymi podanymi w ww. fakturach, sprzedaż artykułów lub wykonanie usług w nich wymienionych miały miejsce po upływie terminu realizacji zadania publicznego. W przypadku faktur VAT Nr 00264/22 i Nr 430/2022 – był to dzień 21 grudnia 2022 r., w przypadku faktury VAT Nr 823/12/2022 – 22 grudnia 2022 r. W wystawionym w dniu 28 grudnia 2022 r. rachunku nr 1 nie podano terminu wykonania prac, zleconych na podstawie umowy cywilnoprawnej nr 2022-12/0230.

(akta kontroli tom I str. 356, 412-413; tom II str. 120-128, 171-177)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że faktura VAT nr 823/12/2022 została opłacona zgodnie z zapisem Regulaminu, w którym wskazano, że zleceniobiorca może dokonywać płatności w terminie realizacji zadania określonym w umowie, ale nie wcześniej niż od dnia otrzymania dotacji na konto oraz do 14 dni od dnia zakończenia zadania, ale nie później niż do 31 grudnia. Do wyjaśnień w tej sprawie Prezes Zarządu dołączył wystawioną w dniu 9 lutego 2023 r. przez Drukarnię fakturę VAT nr 2/2023, stanowiącą korektę do faktury VAT nr 823/12/2022, w której zmieniono z 22 grudnia 2022 r. na 19 grudnia 2022 r. podaną na fakturze datę sprzedaży artykułów w niej wymienionych (tj. książek), ze wskazaniem, że przyczyną dokonania tej korekty była błędna data sprzedaży. W odniesieniu do pozostałych przypadków, Prezes Zarządu wskazał, że płatności te zostały przeprowadzone ze względu na błędne przeświadczenie, że termin realizacji zadania obowiązuje, tak jak we wcześniejszych latach do 31 grudnia 2022 r.

(akta kontroli tom II str. 262, 333)

W odniesieniu do ww. wyjaśnień należy zauważyć, że zgodnie z postanowieniami Regulaminu NOWEFIO, edycja 2021 (część B rozdział I, pkt 2 pn. „Termin rozliczenia przyznanej dotacji”), jednym z dwóch wymaganych warunków uznania wydatków poniesionych na realizację zadania za kwalifikowalne było wystawienie dokumentu księgowego stanowiącego podstawę wypłaty w terminie realizacji zadania określonego w umowie. Ani faktura VAT nr 823/12/2022 z 22 grudnia 2022 r., ani tym bardziej faktura VAT nr 2/2023 z 9 lutego 2023 r. nie spełniały tego wymogu, gdyż w przedmiotowej sprawie termin ten upłynął w dniu 20 grudnia 2022 r.

(akta kontroli tom I str. 695)

13. W latach 2021-2022, Fundacja nie uzyskała dodatkowych przychodów z tytułu realizacji zadań publicznych zleconych na podstawie umów zawartych z NIW, w tym z tytułu odsetek od środków dotacji przechowywanych na rachunkach bankowych. Rachunki bankowe, na których przechowywane były przez Fundację środki dotacji otrzymane na podstawie ww. umów z NIW, były nieoprocentowane.

(akta kontroli tom I str. 153, 159, 238, 273, 334, 403, 482, 491; tom II str. 244-245, 247)

14. Zgodnie z postanowieniami umów zawartych z NIW, Fundacja zobowiązana była do prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej poszczególnych zadań, których dotyczyły umowy, zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o rachunkowości, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych.

(akta kontroli tom I str. 110, 194, 358, 449)

Wymogi dotyczące ewidencji księgowej, które powinna być prowadzona przez Fundację w stosunku do dotacji celowych otrzymanych z NIW na podstawie ww. umów wynikały ponadto z postanowień:

- art. 152 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, w którym wskazano, że jednostki, którym została udzielona dotacja są obowiązane do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków;

- art. 16 ust. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁹⁶, w którym wskazano, że organizacja pozarządowa jest zobowiązana do wyodrębnienia w ewidencji księgowej środków otrzymanych na realizację umowy o powierzenie lub wsparcie realizacji zadań publicznych.

W Fundacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja przychodów Fundacji z tytułu otrzymanych dotacji z NIW (na kontach analitycznych do konta 701), jak również wyodrębniona ewidencja kosztów realizacji zadań finansowanych ze środków dotacji (na kontach 503, 504, 505, 506). Nie prowadzono natomiast wyodrębnionej ewidencji księgowej dotyczącej wydatków dokonywanych z tych środków, o której mowa w art. 152 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

(akta kontroli tom I str. 27-47, 163-170, 277-289, 405-415, 511-522; tom II str. 244, 381, 384-398)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że jednostka ta ze względu na przyjętą praktykę nie prowadziła analityki wydatkowej na oddzielnym rachunku bankowym.

(akta kontroli tom II str. 379-380, 429)

W Fundacji nie zakładano odrębnych rachunków bankowych dla środków dotacji otrzymanych z NIW. Wszystkie środki finansowe pochodzące z dotacji przechowywane były na rachunku bankowym wraz z innymi środkami finansowymi Fundacji.

(akta kontroli tom I str. 110, 194, 357, 448; tom II str. 244-245; tom III str. 1-490)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że jednym z powodów tej sytuacji był fakt, że jednostka ta musiała realizować zadania i ponosić wydatki przewidziane w ramach konkursów zanim środki z NIW faktycznie zostały przelane. Oznacza to, że dla powodzenia projektów Fundacja faktycznie zakładała na ten cel środki własne. Drugim powodem były koszty związane z prowadzeniem osobnego rachunku bankowego, które nie byłyby kosztami kwalifikowanymi w ramach konkursów NIW.

(akta kontroli tom II str. 242-245)

W umowach zawartych przez Fundację z NIW, jak i w regulaminach programów PROO i NOWEFIO w oparciu o które zawarto te umowy nie nałożono na Fundację obowiązku posiadania wyodrębnionego rachunku bankowego (lub subkonta) do obsługi środków pochodzących z dotacji.

(akta kontroli tom I str. 108-117, 192-200, 355-361, 446-455, 671-747)

15. Zgodnie z postanowieniami umów zawartych z NIW, Fundacja zobowiązana była do opisywania dokumentacji finansowo-księgowej związanej z realizacją zadań, zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o rachunkowości w tym do zamieszczania na tej dokumentacji informacji wskazujących źródło pochodzenia dotacji, z których sfinansowano dany koszt.

(akta kontroli tom I str. 111, 194, 358-359, 449)

Badanie dokumentacji finansowo księgowej, dotyczącej poniesionych przez Fundację kosztów sfinansowanych ze środków dotacji przyznanych na realizację zadań określonych w trzech umowach z NIW zawartych w ramach Programu PROO (priorytety 1a, 2a, i 4) wykazało m.in., że (na ogółem 348 operacji sfinansowanych ze środków dotacji):

- w pięciu przypadkach dowody księgowe stanowiące podstawę tych wydatków nie zawierały wymaganego zgodnie z umową z NIW zapisu o sfinansowaniu wydatku ze środków Programu PROO - we wszystkich tych przypadkach dotyczyło to rachunków opłaconych ze środków dotacji przyznanych na podstawie umowy 4 PROO (2021)⁹⁷;

⁹⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 571.

⁹⁷ Dotyczyło to rachunku nr 01 z 30 listopada 2021 r. z wystawionego tytułu realizacji umowy cywilnoprawnej 2021-11/0041, której przedmiotem było „Stworzenie tekstu dot. bezpieczeństwa niemilitarnego”, rachunków nr 01 i 02 wystawionych

- w jednym przypadku, dotyczącym operacji sfinansowanej z dotacji przyznanych na podstawie umowy 1a PROO (2021), na przedstawionym przez pracownika Fundacji dokumencie zawierającym wyliczenie należnej mu kwoty z tytułu zwrotu poniesionych przez niego kosztów podróży własnym samochodem na Kongres PWP w Ciechanowie (na kwotę ok. 0,2 tys. zł) błędnie wskazano, że wydatki te sfinansowano ze środków dotacji przyznanych na podstawie umowy z 2a PROO (2021).

(akta kontroli tom I str. 111, 194, 449; tom II str. 131-135, 142-152, 160-169)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że przyczyną ww. sytuacji były pomyłka i niedopatrzenie ze strony pracowników Fundacji

(akta kontroli tom II str. 434, 436, 444, 446)

Pozostałe dowody księgowe zawierały informacje o sfinansowaniu wydatku ze środków Programu PROO, jednak treść tego zapisu była niezgodna z treścią wymaganą, tj. wskazaną w ww. umowach zawartych z NIW. Dokumentacja finansowo-księgowa została bowiem przez Fundację opatrzona w tych przypadkach pieczęcią odpowiednio o treści:

- „Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 (PROO)1a”;
- „Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 (PROO)2a”;
- „Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 (PROO)4”.

Tymczasem, stosownie do postanowień § 5 ust. 3 umowy dotacji 1a PROO (2021), § 4 ust. 3 umowy 2a PROO (2021) oraz § 5 ust. 3 umowy 4 PROO (2021), Fundacja zobowiązana była do zamieszczania na dokumentacji finansowo-księgowej związanej z realizacją zadań, których dotyczyły te umowy zapisu o następującej treści: „Sfinansowano z dotacji PROO w wysokości... w ramach realizacji zadania określonego umową nr...”.

(akta kontroli tom I str. 111, 194, 449; tom II str. 131-132, 142-143, 160-161)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że przyczyną niewłaściwego opisanie dokumentacji finansowo-księgowej w tych przypadkach było zastosowanie przez Fundację źle zaprojektowanej pieczęćki, która nie zawierała wymaganej informacji dotyczącej numeru umowy zawartej z NIW. Była to nieświadoma omyłka.

(akta kontroli tom II str. 434-436, 444-447)

Badanie dokumentacji finansowo księgowej, dotyczącej poniesionych przez Fundację kosztów sfinansowanych ze środków dotacji przyznanych na realizację zadań określonych w umowie 3 NOWEFIO (2021) wykazało m.in., że jednym z dokumentów opłaconych z tych środków była faktura Biura Rachunkowo-Finansowego (na kwotę ok. 1,6 tys. zł)⁹⁸, dotycząca prowadzenia ksiąg rachunkowych (we wrześniu 2021 r.), która wystawiona została na inny podmiot, tj. Fundację Polskiej Grupy Zbrojeniowej.

(akta kontroli tom II str. 117, 125)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił m.in., że przedmiotowa faktura została przesłana na adres mailowy Fundacji w zwyczajowej strukturze, ze zwyczajową kwotą. Faktura została wystawiona omyłkowo na dane dotyczące innej fundacji obsługiwanej przez

w ramach realizacji umowy cywilnoprawnej 2022-05/0109 oraz rachunków nr 01 i 02 wystawionych z tytułu realizacji umowy cywilnoprawnej 2022-05/0110. Przedmiotem obu tych umów była „współorganizacja tworzenia raportu dotyczącego dyplomacji”.

⁹⁸ Faktura Vat 296/2021 z 28 września 2021 r.

Biuro Rachunkowe. Błąd ten został przeoczony. Fundacja wystąpi o korektę tej faktury.

(akta kontroli tom II str. 432, 442, 449)

Stwierdzono ponadto, że na ogółem 90 operacji sfinansowanych ze środków dotacji, przyznanych na podstawie umowy 3 NOWEFIO (2021) w trzech przypadkach na dokumentacji finansowo-księgowej (tj. na fakturach⁹⁹) zamieszczone zostały sprzeczne informacje dotyczące pochodzenia środków, z których sfinansowano dane wydatki. W dekretacjach wskazano, że wydatki sfinansowano ze środków własnych, podczas gdy jednocześnie na fakturach umieszczony został zapis (w formie pieczętki) informujący o sfinansowaniu tych wydatków ze środków programu NOWEFIO.

(akta kontroli tom II str. 117, 122)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że omyłkowo nie poprawiono zapisów wskazujących na sfinansowanie wydatków ze środków własnych, na środki NOWEFIO. Jednak faktury właściwie przyporządkowano do konta finansowo-księgowego projektu NOWEFIO.

(akta kontroli tom II str. 432, 442)

W wyniku kontroli 438 dokumentów księgowych, na podstawie których poniesione zostały przez Fundację wydatki z dotacji przyznanych na podstawie czterech umów z NIW, stwierdzono m.in., że w piętnastu przypadkach na dokumentach księgowych Fundacja nie zamieściła dekretacji zawierających informacje, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości. Dotyczyło to trzech rachunków opłaconych ze środków dotacji przyznanych na podstawie umowy 3 NOWEFIO (2021)¹⁰⁰, pięciu faktur opłaconych ze środków dotacji przyznanych na podstawie umowy 1a PROO (2021)¹⁰¹ oraz siedmiu rachunków opłaconych z dotacji przyznanych na podstawie umowy 4 PROO (2021)¹⁰².

(akta kontroli tom II str. 120-125; 131, 133-134; 145-152; tom III str. 567-571, 590-595, 633-637)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że przyczyną tej sytuacji było niedopatrzenie ze strony pracownika Fundacji.

(akta kontroli tom II str. 432, 434, 436, 443, 444, 446)

W trzech przypadkach na rachunkach wystawionych na rzecz Fundacji z tytułu realizacji umów cywilnoprawnych, uwzględnionych w rozliczeniach z tytułu realizacji umów z NIW nie było podpisu zleceńobiorców, co było niegodne z postanowieniami art. 21 ust. 1 pkt 5 ustawy o rachunkowości, w których wskazano, że dowód księgowy powinien zawierać podpis jego wystawcy.

Dotyczyło to jednego z rachunków, opłaconych ze środków dotacji przyznanej na podstawie umowy 1a PROO (2021)¹⁰³ oraz dwóch rachunków opłaconych ze środków dotacji przyznanej w ramach umowy 4 PROO (2021)¹⁰⁴.

(akta kontroli tom II str. 117, 120-125, 133-135, 145-152, 162-169; tom III str. 594-596)

⁹⁹ Dotyczyło to następujących faktur VAT: MS/120/05/2022 z 24 maja 2022 r. (na kwotę ok. 0,7 tys. zł), MS/130/05/2022 z 24 maja 2022 r. (na kwotę ok. 1,2 tys. zł); 2/05/2022 z 11 maja 2022 r. (na kwotę 0,7 tys. zł).

¹⁰⁰ Dotyczyło to następujących rachunków za koordynację projektu NOWEFIO w 2022 r.: nr 01 z 30 czerwca 2022 r. (wystawionego w ramach realizacji umowy cywilnoprawnej nr 2022-04/0130); nr 01 z 27 września 2022 r. (wystawionego w ramach realizacji umowy cywilnoprawnej nr 2022-07/0141), nr 01 z 1 grudnia 2022 r. (wystawionego w ramach realizacji umowy cywilnoprawnej nr 2022-10/0217).

¹⁰¹ Dotyczyło to następujących faktur: nr 577/2022/HB z 10 marca 2022 r.; nr 4465/7/2021 z 12 lipca 2021 r.; nr FAV/4026 z 16 czerwca 2021 r.; nr 8/05/21 z 11 maja 2021 r. oraz nr FP00290/05/21 z 12 maja 2021 r.

¹⁰² Dotyczyło to rachunków: nr 01, 02 i 03 (wystawionych w ramach realizacji umowy cywilnoprawnej 2001-07/0009); nr 01 i 02 (wystawionych w ramach realizacji umowy cywilnoprawnej 2022-05/0110) oraz nr 01 i 02 (wystawionych w ramach realizacji umowy cywilnoprawnej 2022-05/0109).

¹⁰³ Tj. rachunku nr 01 z 30 grudnia 2021 r. na kwotę 0,5 tys. zł, wystawionego w wyniku realizacji umowy cywilnoprawnej nr 2021-12/0069 z 17 grudnia 2022 r.).

¹⁰⁴ Tj. rachunków nr 01 z 19 lipca 2021 r. oraz 02 z 20 sierpnia, każdy na kwotę 2,5 tys. zł, wystawionych w wyniku realizacji umowy cywilnoprawnej 2001-07/0009 z 1 lipca 2021 r.

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że przyczyną braku ww. podpisów na rachunkach było niedopatrzenie.

(akta kontroli tom II str. 434, 436, 444, 446)

Zgodnie z Polityką Rachunkowości Fundacji, każdy dowód przed przekazaniem go do księgowania powinien być sprawdzony pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym. Na każdym dowodzie wpisywana powinna być dekreteacja potwierdzająca m.in. dokonanie ww. czynności.

(akta kontroli tom I str. 35-36)

W wyniku kontroli prawidłowości wywiązywania się Fundacji z ww. obowiązków stwierdzono, że w 36 przypadkach na dokumentach księgowych stanowiących podstawę rozliczeń dotyczących wykorzystania środków dotacji przyznanych na podstawie umów z NIW, brakowało podpisu głównej księgowej lub innej osoby upoważnionej, potwierdzającego fakt sprawdzenia tych dokumentów pod względem formalno-prawnym oraz merytorycznym. We wszystkich tych przypadkach dotyczyło to rachunków wystawionych w ramach realizacji umów cywilnoprawnych zawartych przez Fundację z osobami trzecimi na potrzeby wykonania zadań określonych w umowach zawartych z NIW. W czterech przypadkach dotyczyło rachunków opłaconych ze środków dotacji przyznanej na podstawie umowy 3 NOWEFIO (2021), w 10 przypadkach – rachunków opłaconych ze środków dotacji przyznanej na podstawie umowy 1a PROO (2021) oraz w 22 przypadkach – rachunków opłaconych ze środków dotacji przyznanej na podstawie umowy 4 PROO (2021).

(akta kontroli tom II str. 116-125, 131-135, 142-152, 160-169)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że przedmiotowe rachunki nie zawierały ww. podpisów przez nieuwagę.

(akta kontroli tom II str. 433, 434, 436, 443-444, 446)

W odniesieniu do ww. sytuacji NIK zauważa, że w art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości wskazano, iż dowody księgowe powinny być rzetelne, tj. zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji, którą dokumentują, kompletne, zawierające co najmniej dane określone w art. 21 tej ustawy, wolne od błędów rachunkowych.

16. W umowach z NIW Fundacja zobowiązała się do niezbywania rzeczy zakupionych na swoją rzecz ze środków pochodzących z dotacji przez okres pięciu lata od dokonania zakupu.

(akta kontroli tom I str. 115, 198, 362, 453)

W okresie objętym kontrolą środki trwałe zostały zakupione przez Fundację ze środków dotacji NIW jedynie w przypadku umowy 1a PROO (2021). Przedmiotowy zakup dokonany został w 2021 r. w ramach działania pn. „Zakup sprzętu niezbędnego do pracy”.

(akta kontroli tom I str. 481-482; tom II str. 148, 151, 196)

W wyniku oględzin przeprowadzonych w dniu 7 lipca 2023 r. stwierdzono, że całość ww. sprzętu znajdowała się w siedzibie Fundacji, w pomieszczeniu pełniącym funkcję biura dla pracowników tej jednostki.

(akta kontroli tom I str. 651-655)

17. Zgodnie z postanowieniami umów zawartych z NIW oraz regulaminów konkursów, na podstawie których zawarte zostały te umowy, Fundacja zobowiązana była do informowania, że zadania realizowane na ich postawie finansowane są ze środków otrzymanych z Instytutu w ramach poszczególnych programów. Informacja na ten temat powinna znajdować się na wszystkich materiałach, publikacjach, informacjach dla mediów, ogłoszeniach oraz wystąpieniach publicznych dotyczących realizowanego zadania. Fundacja zobowiązana była także do umieszczania logotypów NIW oraz danego Programu na wszystkich materiałach dotyczących

realizowanego zadania oraz na zakupionych przedmiotach (tj. sprzęcie i wyposażeniu).

(akta kontroli tom I str. 111, 194-195, 359, 449; 692-693, 715, 730-731, 746)

Ustalono, że zamieszczone na stronie internetowej Fundacji¹⁰⁵, raporty/publikacje sporządzone na potrzeby realizacji umów zawartych z NIW, poza opracowaniem pn. „Archipelag polskości – badania działaczy społecznych w Polsce średnich miast (Grudzień 2022 r.)” posiadały wymagane oznaczenia logotypami NIW oraz wszystkich programów, z których sfinansowano ich opracowanie, jak również zawierały wymagane określenie źródła pochodzenia dotacji wydatkowanych na ich opracowanie. Na przywołanym wyżej opracowaniu nie zamieszczono logotypu programu NOWEFIO, pomimo, że znajdowały się w nim raporty z przeprowadzonych badań bądź artykuły, których wykonanie sfinansowane zostało ze środków dotacji przekazanych na podstawie umowy 3 NOWEFIO (2021).

(akta kontroli tom II str. 119, 126-128, 136-138, 153-155, 555-556)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że ww. logotyp omyłkowo nie został zamieszczony na tym opracowaniu.

(akta kontroli tom II str. 431-432, 442)

W wyniku przeprowadzonych w dniu 7 lipca 2023 r. oględzin sprzętu zakupionego ze środków dotacji przyznanych na podstawie umowy 1a PROO (2021), tj. czterech krzesel, dwóch laptopów wskazanych we wniosku oraz trzech wentylatorów, stwierdzono, że wymagane ww. umową oznaczenia logotypami NIW oraz programu PROO znajdowało się na wentylatorach. Pozostały sprzęt (tj. laptopy i krzesła) nie posiadał takich oznaczeń.

Dyrektor Biura Fundacji oświadczyła, że stosowne oznaczenia zamieszczone na laptopach i krzesłach musiały odpaść w trakcie ich eksploatacji.

(akta kontroli: tom I str. 651-655)

18. Fundacja nie poinformowała NIW o dokonanej w 2022 r. zmianie Prezesa Zarządu tej jednostki oraz o utworzeniu nowego rachunku bankowego, z którego finansowane były wydatki w ramach realizacji umów zawartych z Instytutem. Obowiązek poinformowania NIW o ww. zmianach wynikał z postanowień Regulaminów NOWEFIO edycja 2021, PROO Priorytet 1a edycja 2021, PROO 2a edycja 2021, PROO 4 edycja 2021, określających zasady zmiany treści umów. Należy dodać, że zmiana rachunku bankowego wskazanego w umowach z NIW, zgodnie z ww. postanowieniami Regulaminów (z wyłączeniem postanowień Regulaminu PROO 4 edycja 2021) wymagała podpisania aneksu do umowy.

(akta kontroli tom I str. 693, 713, 744; tom III str. 1-490)

Prezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że przyczyną tej sytuacji była pomyłka.

(akta kontroli tom II str. 453, 457)

19. Do czasu kontroli (26 czerwca 2023 r.) NIW nie przeprowadzał w Fundacji kontroli dotyczących prawidłowości realizacji ww. umów.

(akta kontroli tom II str. 194, 200)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Fundacja z naruszeniem postanowień § 2 ust. 1 i 2 umowy 3 NOWEFIO (2021) wydatkowała w 2021 r. kwotę 2,5 tys. zł ze środków dotacji przyznanych na podstawie tej umowy na prace dotyczące „organizacji i moderowania konferencji popularyzującej badania dot. Polska Wielki Projekt w regionach” (wskazane w umowie zlecenia 2021-12/0068). Z ustaleń kontroli (w tym wyjaśnień Prezesa Zarządu Fundacji) wynika

¹⁰⁵ tj. www.polskawielkiprojekt.pl.

bowiem, że prace te mają być wykonane dopiero w 2023 r., tj. po zakończeniu obowiązywania ww. umowy z NIW. Biorąc pod uwagę fakt, że przedmiotowa umowa nie przewidywała takiego wydatkowania dotacji przyznanych na jej podstawie, należy uznać, że dotacja w tej kwocie została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli tom I str. 355-363, 393, 406; tom II str. 48, 124, 127; tom III str. 193, 566)

2. Ze środków dotacji przyznanych na podstawie umowy 3 NOWEFIO (2021), Fundacja wydatkowała 21,1 tys. zł tytułem zapłaty za trzy faktury i jeden rachunek, które zostały wystawione po, określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 ww. umowy, terminie realizacji zadania w 2022 r. (20 grudnia 2022 r.), tożsamym z określonym w § 2 ust. 2 pkt 2 umowy terminem, do którego mogły być ponoszone w 2022 r. koszty kwalifikowalne tego zadania. Stanowiło to naruszenie postanowień Regulaminu NOWEFIO, edycja 2021 (część B rozdział I, pkt 2 pn. „Termin rozliczenia przyznanej dotacji”), zgodnie z którymi jednym z dwóch wymaganych warunków uznania wydatków poniesionych na realizację zadania za kwalifikowalne było wystawienie dokumentu księgowego w terminie realizacji zadania określonego w umowie. Z uwagi na powyższe należy uznać, że dotacje w tej kwocie zostały wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli tom I str. 356, 412-413, 695; tom II str. 120-128, 171-177, 249, 262, 333)

3. Wbrew postanowieniom Regulaminów NOWEFIO edycja 2021, PROO Priorytet 1a edycja 2021, PROO 2a edycja 2021, Fundacja nie występowała do NIW o akceptację planowanych do wprowadzenia zmian w zakresie sposobu realizacji poszczególnych zadań, w stosunku do zapisów zamieszczonych we wnioskach stanowiących załączniki do umów 3 NOWEFIO (2021), 1a PROO (2021), 2a PROO (2021), określających plany i harmonogramy realizacji zadań, opisy poszczególnych działań na rzecz realizacji zadań, kosztorysy bądź budżety realizowanych zadań. Informacje o wprowadzonych zmianach w tym zakresie przekazywane były do Instytutu dopiero w sprawozdaniach z realizacji ww. umów w poszczególnych latach.

(akta kontroli tom I str. 192-332, 356, 371, 393-396, 402-404, 446-521, 693-694, 712-713, 728, 743-744; tom II str. 116, 139-144, 250-254, 262-274, 453, 458)

4. Fundacja, pomimo osiągnięcia w 2021 r. jedynie 33,33 % średniej wartości wskaźników rezultatu w przypadku umowy 2a PROO (2021), nie wystąpiła do Dyrektora NIW o określenie wysokości kwoty dotacji podlegającej zwrotowi, w związku z art. 169 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych oraz pkt 15.2 (pn. „Rozliczanie przez rezultaty”) Regulaminu konkursu PROO Priorytet 2a edycja 2021.

(akta kontroli tom I str. 192-332, 546, 658-667, 717-731; tom II str. 139-144)

5. W Fundacji nie prowadzono wyodrębnionej ewidencji księgowej dotyczącej wydatków dokonywanych ze środków dotacji przekazanych na podstawie objętych kontrolą umów zawartych z NIW, tj. 3 NOWEFIO (2021), 1a PROO (2021), 2a PROO (2021), co stanowiło naruszenie postanowień art. 152 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

(akta kontroli tom II str. 379-381, 429)

6. Dokumentacja księgowa związana z realizacją zadań zleconych Fundacji na podstawie umów zawartych z NIW, w części przypadków, nie spełniała wymogów określonych w art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości, umowach zawartych z NIW oraz w uregulowaniach wewnętrznych obowiązujących w Fundacji. W wyniku kontroli 438 dokumentów księgowych, dotyczących operacji gospodarczych opłaconych ze środków dotacji przyznanych na podstawie umów zawartych z NIW stwierdzono, że:

- w trzech przypadkach na rachunkach wystawionych na rzecz Fundacji z tytułu realizacji umów cywilnoprawnych, nie było podpisu zleceniobiorców, co było niegodne z postanowieniami art. 21 ust. 1 pkt 5 ustawy o rachunkowości;
- w piętnastu przypadkach na dokumentach księgowych nie zamieszczono dekretacji zawierających informacje, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości;
- w jednym przypadku podstawę dokonanych rozliczeń z tytułu realizacji umowy 3 NOWEFIO (2021) stanowiła faktura wystawiona (omyłkowo) na rzecz innego podmiotu;
- w 36 przypadkach na dokumentach księgowych brakowało podpisu osób upoważnionych ze strony Fundacji, potwierdzających fakt sprawdzenia tych dokumentów pod względem formalno-prawnym oraz merytorycznym, co stanowiło naruszenie zasad postępowania określonych w Polityce Rachunkowości Fundacji (pkt 1.2.6. pn. „Obieg i dekretacja dokumentów”);
- w pięciu przypadkach dowody księgowe nie zawierały wymaganego zgodnie z umową 4 PROO (2021) zapisu o sfinansowaniu wydatku ze środków Programu PROO;
- w jednym przypadku, dotyczącym operacji sfinansowanej z dotacji przyznanych na podstawie umowy 1a PROO (2021), błędnie wskazano na dokumencie księgowym, że wydatki te sfinansowano ze środków dotacji przyznanej na podstawie umowy z 2a PROO (2021);
- w trzech przypadkach na dokumentacji finansowo-księgowej dotyczącej operacji sfinansowanych z dotacji przyznanej na podstawie umowy 3 NOWEFIO (2021) zamieszczone zostały sprzeczne informacje dotyczące pochodzenia środków, z których sfinansowano dane wydatki;
- treść zamieszczonych na dowodach księgowych informacji dotyczących źródła pochodzenia środków z których opłacono dane operacje księgowe była niezgodna z ich wymaganą treścią określoną w umowach zawartych z NIW w ramach realizacji Programu PROO
(akta kontroli tom I str. 35-36, 111, 194, 358-359, 449; tom II str. 116-125, 131-135, 142-152, 160-169, 431-436, 442-447)

7. W 30 przypadkach Fundacja dokonała wydatków ze środków dotacji przekazanych przez NIW w latach 2021-2022 (na łączną kwotę 94,3 tys. zł), niezgodnie z zasadami postępowania określonymi w art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych. Dotyczyło to 14 przypadków, w których Fundacja dokonała zapłaty z tych środków za określone prace (usługi) przed wystawieniem rachunków przez wykonawców tych prac oraz 16 przypadków, w których zapłaty za wykonane prace Fundacja dokonała po terminie określonym w umowach zawartych z podmiotami lub osobami trzecimi lub w fakturach wystawionych przez te podmioty, pomimo braku okoliczności tłumaczących tę zwłokę.

(akta kontroli tom II str. 117, 120-125, 131, 133-135, 142, 145-152, 160, 162-169)

8. Wbrew postanowieniom § 6 ust. 2 umowy 1a PROO (2021), na czterech krzesłach oraz dwóch laptopach zakupionych ze środków dotacji przekazanych na podstawie tej umowy wg stanu na dzień kontroli, tj. 7 lipca 2023 r. (data oględzin) nie było oznaczeń logotypami NIW-CRSO oraz programu PROO.

(akta kontroli tom I str. 449, 651-655)

9. Wbrew postanowieniom § 7 ust 1 umowy 3 NOWEFIO (2021), opublikowany przez Fundację na stronie internetowej zbiorcze opracowanie pn. Archipelag polskości – badania działaczy społecznych w Polsce średnich miast (Grudzień 2022 r.) nie zostało oznaczone logotypem programu NOWEFIO pomimo, że znajdowały się w nim

raporty z przeprowadzonych badań bądź artykuły, których wykonanie sfinansowane zostało ze środków dotacji przekazanych na podstawie umowy 3 NOWEFIO (2021).

(akta kontroli tom I str. 358-359; tom II str. 119, 126-128; 431-432, 442, 555-556)

10. Wbrew postanowieniom Regulaminów NOWEFIO edycja 2021, PROO Priorytet 1a edycja 2021, PROO 2a edycja 2021, PROO 4 edycja 2021, określającym zasady zmiany treści umowy, Fundacja nie poinformowała NIW o dokonanej w 2022 r. zmianie na stanowisku Prezesa Zarządu tej jednostki oraz o utworzeniu nowego rachunku bankowego, z którego finansowane były wydatki w ramach realizacji umów zawartych z Instytutem.

(akta kontroli tom I str. 693, 713, 744; tom II str. 453, 457; tom III str. 1-490)

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

- 1) Stosowanie się do postanowień umów w sprawie przyznania dotacji na realizację zadań publicznych, określających zasady kwalifikowalności wydatków ponoszonych na ten cel w tym terminy realizacji zadań publicznych oraz terminy, do których mogą być ponoszone wydatki ze środków dotacji.
- 2) Dokonanie zwrotu do NIW dotacji w kwocie ogółem 23,6 tys. zł, w związku z ich wydatkowaniem niezgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie 3 NOWEFIO (2021) oraz o odpowiednie skorygowanie, w związku z tym faktem, sprawozdań przekazanych do NIW z realizacji ww. umowy.
- 3) Wystąpienie do Dyrektora NIW o określenie kwoty dotacji podlegającej zwrotowi, w związku z osiągnięciem w 2021 r., w przypadku umowy 2a PROO (2021), jedynie 33,33 % średniej wartości wskaźników rezultatu i jej zwrot w ustalonej wysokości.
- 4) Informowanie NIW o planowanych do wprowadzenia zmianach w zakresie sposobu realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w umowach o przyznanie dotacji na ten cel oraz w załącznikach do tych umów.
- 5) Dokonywanie wydatków ze środków dotacji w terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań, zgodnie z zasadami postępowania określonymi w art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych;
- 6) Prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej dotyczącej wydatków dokonywanych ze środków otrzymywanych dotacji stosownie do postanowień art. 152 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.
- 7) Zapewnienie spełniania przez dokumentację księgową dotyczącą operacji gospodarczych sfinansowanych ze środków dotacji wymogów określonych w art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości, uregulowaniach wewnętrznych i w zawieranych umowach na realizację zadań publicznych.
- 8) Oznaczenie wymaganymi logotypami wszystkich opracowań i przedmiotów, których sporządzenie lub zakup został sfinansowany przy udziale środków dotacji przekazanych przez NIW.
- 9) Poinformowanie NIW o dokonanej w 2022 r. zmianie na stanowisku Prezesa Zarządu Fundacji oraz o utworzeniu w tym roku nowego rachunku bankowego, z którego dokonywane były wydatki ze środków dotacji.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 29 września 2023 r.

Kontroler
Agnieszka Wasilewicz-Kamińska
Specjalista kontroli państwowej

/.../

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
Dyrektor

/.../

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał Stanisław Jarosz p.o. Dyrektor Delegatury NIK w Warszawie.

p.o. DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie

Stanisław Jarosz